ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT EYPΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA
PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS
EURÓPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

Czym jest Parlament Europejski? Dlaczego i jak powstał? Czym się zajmuje? Jakie ma uprawnienia i znaczenie polityczne? Jakie nowe uprawnienia zyskał od czasu wejścia w życie Traktatu z Lizbony? Jakie miejsce zajmuje wśród innych instytucji Unii Europejskiej? Jakie cele stawia sobie w odniesieniu do Europy i świata oraz w jakim zakresie dotyczą one życia codziennego obywateli? Jakie nowe wyzwania stoją przed nim w dzisiejszych czasach? Co Parlament robi dla Was i dlaczego należy skorzystać z możliwości wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego, którzy Was reprezentują?

Powyższa lista pytań nie jest bynajmniej wyczerpująca. Niemniej w niniejszej publikacji postaramy się udzielić na nie jasno sformułowanych i zwięzłych odpowiedzi. Odpowiedzi, które unaocznią Wam bliskość Parlamentu, który na co dzień reprezentuje Was jako obywateli.

Zawartość publikacji:
Broszura „Parlament Europejski”
Broszura „Twarze Parlamentu Europejskiego 2009–2011”
Płyta DVD „Dzień w Europie”

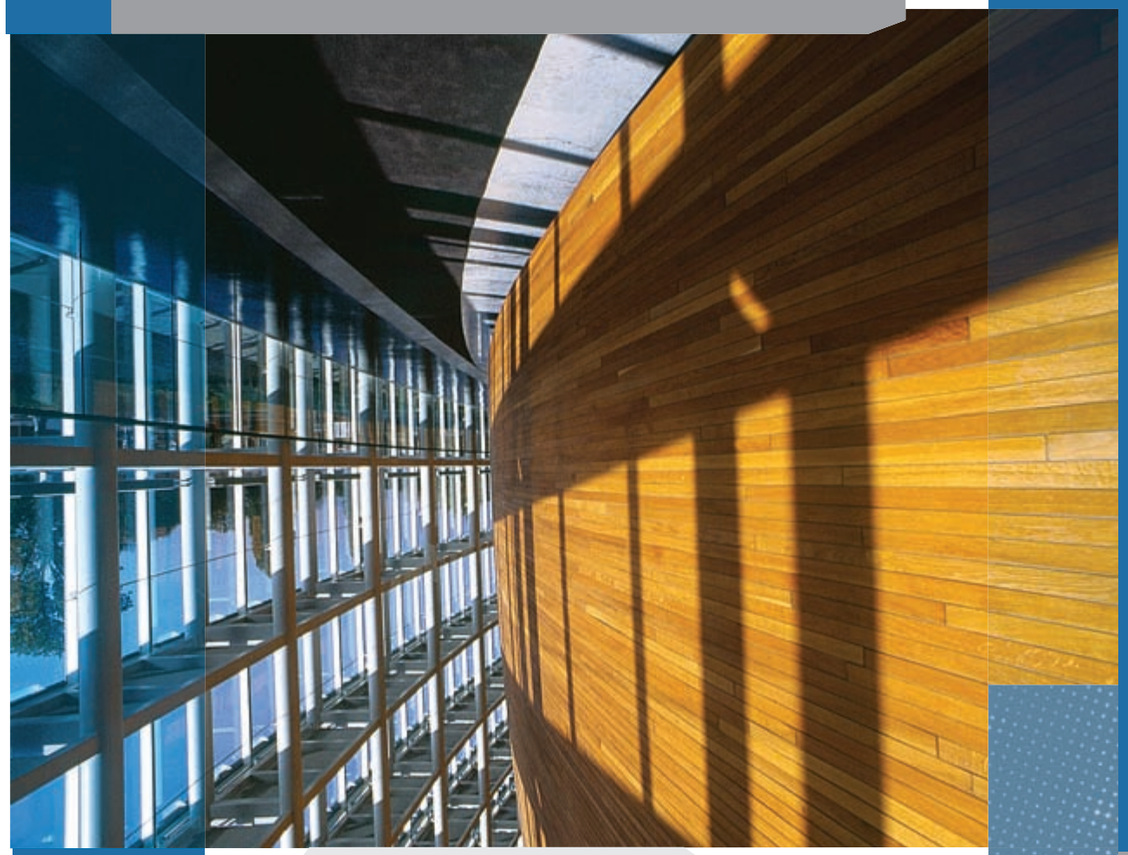

Witamy w Parlamencie Europejskim

Urząd Publikacji

Zdjęcie: Yves Fonck/Architekt, Architecture Studio

Więcej informacji na stronie internetowej:
www.europarl.europa.eu
Niniejsza publikacja została opracowana przez Dyrekcję Generalną ds. Komunikacji Parlamentu Europejskiego.
Oddano do druku w kwietniu 2010 r.
QA-30-09-212-PL-J

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT EYPΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Parlament Europejski

Spis treści

- Witamy w Parlamencie Europejskim! 3
- Parlament Europejski pracuje dla Ciebie 5
- Mądre zarządzanie europejskimi finansami 11
- Na straży swobód i demokracji 17
- Parlament Europejski a rozszerzenia UE 23
- Parlament Europejski w świecie 25
- Prawa człowieka przede wszystkim 29
- Jak działa Parlament Europejski 33
- Parlament Europejski blisko Ciebie 37
- Prawo europejskie – jak to działa? 41
- Jak uchwala się budżet UE? 44
- Unia Europejska – podstawowe pojęcia 46
- Najważniejsze daty integracji europejskiej 53
- Adresy Parlamentu Europejskiego 56

Witamy w Parlamencie Europejskim!

Od 1979 r. co pięć lat miliony Europejczyków wybierają swoich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego. Kim są posłowie? Co robią w Strasburgu i Brukseli? Jakie są ich zadania? Decyzje Parlamentu Europejskiego mają wpływ na życie codzienne obywateli w całej Europie – dlatego w niniejszej broszurze pragniemy odpowiedzieć na te pytania.

Parlament Europejski (PE) to jedyne na świecie wielonarodowe zgromadzenie parlamentarne oraz jedyna instytucja Unii Europejskiej, której członkowie wybierani są w wyborach bezpośrednich. Parlament reprezentuje około 500 milionów obywateli z 27 państw członkowskich UE. Wybory odbywają się co pięć lat. Te w czerwcu 2009 r. zbiegły się w czasie z 30. rocznicą pierwszych powszechnych bezpośrednich wyborów europejskich. Po tych wyborach Parlament liczył 736 posłów, zasiadających w grupach utworzonych na podstawie zbieżności poglądów politycznych, a nie narodowości.

Oficjalna siedziba Parlamentu Europejskiego znajduje się w Strasburgu, położonym na granicy francusko-niemieckiej. Lokalizacja ta symbolizuje pojednanie obydwu krajów po dwóch wojnach światowych. Zgodnie z decyzją państw członkowskich UE Parlament organizuje w Strasburgu 12 sesji plenarnych rocznie. Posiedzenia komisji parlamentarnych odbywają się w Brukseli, gdzie zwołuje się także dodatkowe sesje plenarne. Debaty prowadzone są we wszystkich językach urzędowych UE, co odzwierciedla przywiązanie Parlamentu do koncepcji zróżnicowanej i wielokulturowej Unii „zjednoczonej w różnorodności".

Rosnąca rola Parlamentu Europejskiego

Od 1979 r. kolejne traktaty europejskie poszerzały kompetencje Parlamentu w opracowywaniu budżetu i ustanawianiu praw UE. Zwiększona została również kontrola polityczna posłów do Parlamentu Europejskiego nad innymi instytucjami i organami Unii.

Wraz z Traktatem z Lizbony, który wszedł w życie w dniu 1 grudnia 2009 r., uprawnienia Parlamentu w dziedzinie budżetu zostały rozszerzone na wszystkie wydatki UE – łącznie z wydatkami na wspólną politykę rolną, o których do tej pory decydowała Rada (reprezentująca rządy państw członkowskich).

Wzrosła znacznie legislacyjna rola Parlamentu – obecnie decyduje on na równi z Radą o prawodawstwie w niemal wszystkich dziedzinach kompetencji Unii Europejskiej. Poprzednio posłowie przyjmowali przede wszystkim przepisy ułatwiające przepływ osób, towarów, usług i kapitałów w obrębie UE lub przepisy chroniące środowisko naturalne czy konsumentów. Obecnie zgoda Parlamentu wymagana jest także do stanowienia prawa w takich dziedzinach, jak: rolnictwo, rybołówstwo, energia, turystyka, kontrola granic zewnętrznych, współpraca policyjna i sądowa czy obrona cywilna.

Kandydata na stanowisko przewodniczącego Komisji Europejskiej wyznaczają rządy na podstawie wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego. Następnie jest on wybierany przez Parlament. Skład Komisji jako całości, łącznie z kandydaturą wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (będącym jednocześnie wiceprzewodniczącym Komisji), jest poddawany pod głosowanie zatwierdzające Parlamentu. Komisja może też zostać zmuszona do podania się do dymisji, jeśli Parlament uchwali wobec niej wotum nieufności.

Obywatele mogą kierować do Parlamentu petycje zawierające skargi związane ze stosowaniem prawa europejskiego. Posłowie wybierają Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, którego zadaniem jest rozpatrywanie skarg dotyczących niewłaściwego administrowania ze strony instytucji i organów Unii. Mogą oni również ustanowić komisję śledczą, gdy uznają, że zostało naruszone prawo wspólnotowe.

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej zbiera w jednym tekście prawa obywatelskie, polityczne, ekonomiczne i społeczne ogłoszone dotychczas w różnych aktach prawnych krajowych, europejskich i międzynarodowych. Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony stała się ona wiążąca i to na nią powołują się posłowie w sytuacjach naruszania praw człowieka w UE.

Parlament ma także wpływ na politykę zagraniczną Unii. Wszystkie porozumienia międzynarodowe i każde rozszerzenie UE zależą obecnie od zatwierdzenia przez posłów. Decyzje dotyczące realizacji polityki handlowej, współpracy na rzecz rozwoju oraz pomocy humanitarnej muszą być podejmowane wspólnie przez Parlament i Radę. Parlament regularnie organizuje debaty na temat praw człowieka oraz wysyła obserwatorów do wszystkich zakątków świata, aby upewnić się, że wybory mają charakter wolny i uczciwy.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Parlament Europejski pracuje dla Ciebie

Choć czasem nie zdajemy sobie z tego sprawy, prawo europejskie dotyczy nas wszystkich – niezależnie od tego, czy jesteśmy już dorośli czy jeszcze bardzo młodzi, czy już pracujemy lub jesteśmy na emeryturze czy jeszcze studiujemy. W wielu dziedzinach, takich jak zapewnienie zdrowszej żywności na naszych stołach, swoboda przemieszczania się i podejmowania pracy na całym terytorium Unii czy ochrona środowiska, rola posłów do Parlamentu Europejskiego jest decydująca. Prawodawstwo europejskie ma na celu głównie ułatwianie życia obywateli w Unii, a także sprzyjanie równości szans, praw i obowiązków.

Parlament Europejski, jak każdy parlament, omawia i przyjmuje akty prawne. Początkowo posłowie do Parlamentu Europejskiego jedynie opiniowali wnioski legislacyjne Komisji Europejskiej, natomiast ostatnie słowo w sprawie przyjmowanych aktów prawnych miała zawsze Rada, reprezentująca rządy państw członkowskich.

Z biegiem lat, wraz z nowymi traktatami, rola i kompetencje Parlamentu Europejskiego zwiększały się, aż stał się on niezbędnym ogniwem w procesie tworzenia prawodawstwa unijnego. Obecnie w większości wypadków warunkiem powstania rozporządzenia europejskiego lub dyrektywy jest uzgodnienie jego treści przez Parlament i Radę. Nazywamy to „procedurą współdecyzji".

Zanim unijny akt prawny będzie można zastosować we wszystkich państwach członkowskich UE, musi on najpierw zostać podpisany przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego oraz przewodniczącego Rady.

Telefony komórkowe za granicą – niższe rachunki

Na mocy przepisów europejskich, które weszły w życie w 2007 r., określono pułap opłat dodatkowych naliczanych przez operatorów – związanych z połączeniami wychodzącymi bądź przychodzącymi w innym państwie Unii Europejskiej – w celu stopniowej redukcji tych opłat. Posłom udało się wywalczyć, że od 2011 r. stawki roamingowe naliczane przez operatorów nie będą przekraczać 0,35 euro za minutę połączenia wychodzącego i 0,11 euro za minutę połączenia przychodzącego (bez VAT). Natomiast od lipca 2009 r. koszt SMS-a w roamingu nie może przekraczać 0,11 euro. Przy wysyłaniu wiadomości elektronicznych lub zdjęć czy też przy korzystaniu z Internetu za pośrednictwem telefonów komórkowych lub laptopów również obowiązują malejące pułapy cenowe, zależne od liczby wymienianych kilobajtów.

Parlament Europejski pełnoprawnym prawodawcą

Procedurę współdecyzji stosuje się przy przyjmowaniu przeważającej większości europejskich aktów prawnych. Dotyczy to zwłaszcza swobodnego przepływu towarów, usług, kapitału i osób w ramach jednolitego rynku europejskiego. Procedurę tę stosuje się również w takich dziedzinach, jak: ochrona środowiska, prawa konsumentów i bezpieczeństwo transportu, a także do programów wspierających badania, edukację i kulturę, czy też promujących zdrowie publiczne.

Po ostatniej reformie traktatów procedura współdecyzji, z nielicznymi wyjątkami, stała się „zwykłą procedurą ustawodawczą" stosowaną przy przyjmowaniu unijnych aktów prawnych. Ma ona odtąd zastosowanie do obszarów polityki, które tradycyjnie były zarezerwowane dla Rady, a więc do rolnictwa, rybołówstwa, imigracji oraz współpracy policyjnej i sądowej. Jest to obecnie procedura wykorzystywana także w dziedzinach, w których Parlament miał dotąd jedynie prawo weta (przyjęcie lub całkowite odrzucenie tekstów), np. w przypadku polityki spójności czy rozwoju regionalnego. Wreszcie ma ona zastosowanie również w dziedzinach, które dopiero znalazły się w obszarze kompetencji UE, takich jak: sport i młodzież, obrona cywilna i walka z poważnymi zagrożeniami dla zdrowia publicznego, energia, turystyka czy polityka kosmiczna.

Przykłady działalności legislacyjnej Parlamentu Europejskiego

W ostatnich latach posłowie do Parlamentu Europejskiego przyczynili się do uproszczenia zasad dotyczących wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji zawodowych przez państwa członkowskie – obecnie wykonywanie swojego zawodu w innym państwie UE jest dużo łatwiejsze niż w przeszłości. Parlamentarzyści uczestniczyli także w opracowywaniu surowszych norm dotyczących bezpieczeństwa i etykietowania produktów, co pozwala dużo łatwiej rozeznać się w licznych produktach pochodzących z całej Europy. Obecnie każdy może świadomie wybrać odpowiednie produkty żywnościowe i zdecydować, czy np. kupić produkty zawierające organizmy zmodyfikowane genetycznie (GMO).

Parlament Europejski umocnił również prawa pasażerów linii lotniczych i kolei, a także osób starszych i o ograniczonej zdolności poruszania się, które mogą dziś liczyć na pomoc. Poza tym, czy znasz coś przyjemniejszego niż odświeżająca kąpiel w morzu czy jeziorze w upalny dzień? To dzięki normom europejskim, które zostały zaostrzone z inicjatywy Parlamentu, możesz kąpać się w czystej wodzie!

Posłowie przyczynili się również do przyjęcia pakietu środków pozwalających stawić czoło kryzysowi gospodarczemu oraz zwiększyć przejrzystość systemu finansowego i poprawić nadzór nad nim. Parlament uczestniczył także w ustanowieniu zasad realizacji płatności transgranicznych doprowadzając do ich uproszczenia i obniżenia kosztów. Ponadto Parlament zwiększył do 100 tys. euro gwarancję depozytów bankowych w razie bankructwa banku.

Unia Europejska przyjęła pierwszy na świecie kompleksowy zestaw środków mających ograniczyć skutki globalnego ocieplenia klimatu poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych przez samochody, przemysł i elektrociepłownie. Parlament poparł w ten sposób wyznaczenie takich celów, jak: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, poprawa wydajności energetycznej o 20% i osiągnięcie 20-procentowego udziału energii odnawialnych w koszyku energetycznym UE do 2020 r.

Posłowie do Twoich usług

Jesteś przewodnikiem turystycznym, agentem nieruchomości czy innym usługodawcą? Dyrektywa usługowa ułatwi Ci wykonywanie zawodu za granicą. Dyrektywa ta, początkowo budząca wiele kontrowersji, prawdopodobnie nie ujrzałaby światła dziennego, gdyby nie kompromis wypracowany przez Parlament Europejski. Posłom udało się osiągnąć równowagę między rozbieżnymi interesami narodowymi, prawami usługodawców i konsumentów oraz potrzebami pracowników i pracodawców.

Posłowie wykazują inicjatywę…

Kiedy Parlament jest zdania, że projekt aktu prawnego jest zły i że nie można go poprawić, ma również prawo odrzucić go w całości. Stało się tak np. z dyrektywą w sprawie liberalizacji usług portowych oraz dyrektywą dotyczącą patentów na oprogramowanie.

Poza tym posłowie mają prawo inicjatywy politycznej, które pozwala im występować do Komisji Europejskiej z wnioskiem o przedstawienie propozycji legislacyjnych. Regularnie zwracają się także do Komisji oraz Rady o rozszerzenie istniejących obszarów polityki lub zarysowanie nowych. Przykładowo Parlament zwrócił się do Komisji, aby przedstawiła oparty na szczegółowych zaleceniach projekt aktu prawnego mającego uregulować i usprawnić procedury dziedziczenia spadku przez obywatela jednego państwa członkowskiego w innym państwie UE.

… i obywatele także

Na mocy nowego traktatu milion obywateli europejskich, pochodzący ze znaczącej liczby państw członkowskich, ma prawo zwrócić się do Komisji Europejskiej o przedstawienie projektu aktu prawnego dotyczącego kwestii, które ich zdaniem wymagają interwencji UE.

Czy chcesz, żeby Twoje zdanie się liczyło?

Jak pokazują powyższe przykłady, europejskie akty prawne mają przede wszystkim ułatwić obywatelom życie w Unii oraz sprzyjać równości szans, praw i obowiązków wszystkich Europejczyków. Pozwalają one również zachęcać do wymiany towarów i usług poprzez tworzenie wyrównanych warunków konkurencji dla przedsiębiorstw we wszystkich państwach członkowskich. Wybierając co pięć lat posłów do Parlamentu Europejskiego, obywatele uczestniczą w tworzeniu aktów prawnych, które ich bezpośrednio dotyczą.

Bezpieczne używanie produktów chemicznych

Produkty chemiczne są wszechobecne w naszym życiu. O ile nikt nie kwestionuje ich użyteczności, o tyle ich bezpieczeństwo dla zdrowia czy środowiska budzi większe wątpliwości. Unia Europejska przyjęła w związku z tym tzw. rozporządzenie REACH, które ma na celu ponowną ocenę tysięcy produktów chemicznych będących w obrocie w celu wycofania z rynku produktów najbardziej niebezpiecznych. Dzięki determinacji posłów nacisk położono na opracowanie nowych, mniej szkodliwych substancji przy maksymalnym ograniczeniu liczby testów na zwierzętach.

Więcej informacji w rozdziale „Prawo europejsie: jak to działa?", str. 41.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Mądre zarządzanie europejskimi finansami

Nowe autostrady, czystsze plaże, badania nad nowymi lekarstwami, studia za granicą – wszyscy bezpośrednio lub pośrednio korzystamy z projektów finansowanych przez Unię Europejską. Kto decyduje o zakresie programów i działań, które mają być finansowane na szczeblu europejskim? Odpowiedź brzmi: Parlament Europejski w porozumieniu z rządami państw członkowskich. Oto kilka przykładów inicjatyw wspieranych przez posłów.

Co roku posłowie do Parlamentu Europejskiego prowadzą na podstawie wniosku Komisji Europejskiej wielomiesięczne negocjacje z Radą (reprezentującą rządy państw członkowskich UE), aby określić wielkość przychodów i wydatków Unii na kolejny rok. Budżet, który ustala się z uwzględnieniem uzgodnionych na wiele lat pułapów, jest bardzo ważny, ponieważ określa wielkość wsparcia, jakiego udzieli Unia Europejska w każdym z obszarów działalności, aby zapewnić solidarność, trwały wzrost gospodarczy oraz spójność społeczną. Parlament ma również prawo odrzucić budżet i zażądać nowego projektu, jeżeli jest zdania, że jego priorytety nie zostały uwzględnione w dostateczny sposób.

W wyniku ostatniej reformy traktatów uprawnienia budżetowe Parlamentu zostały rozszerzone na wszystkie wydatki UE, łącznie z wydatkami na wspólną politykę rolną, której finansowanie zależało dotąd wyłącznie od Rady. Uproszczono przy tym procedurę przyjmowania rocznego budżetu.

Na co są przeznaczane pieniądze unijne?

„Ramy finansowe UE na lata 2007–2013": na podstawie porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r. (kwoty zaokrąglone); wg cen z 2004 r.

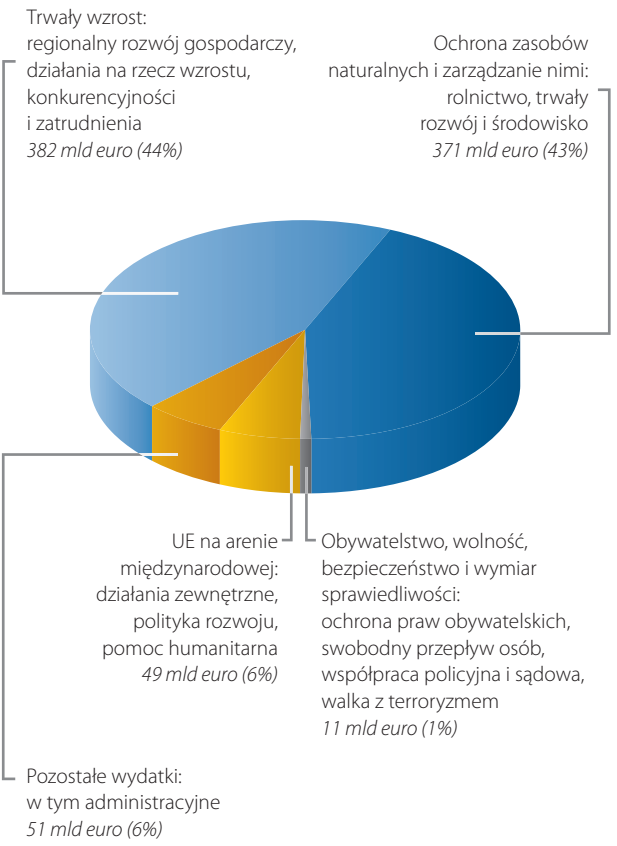

Działanie na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego…

Duża część pieniędzy unijnych przeznaczona jest na zwiększenie wzrostu gospodarczego i zmniejszenie różnic między regionami Europy – m.in. poprzez budowę autostrad lub linii kolejowych łączących państwa członkowskie, pomoc dla małych przedsiębiorstw, projekty w zakresie badań i innowacji technologicznych (np. mające na celu rozwój odnawialnych źródeł energii).

Wspólna polityka rolna również korzysta ze znacznej części budżetu. Jednak dzięki poparciu Parlamentu Europejskiego znaczenia nabierają także inne dziedziny, takie jak ochrona środowiska, w szczególności poprzez tworzenie regionalnych parków naturalnych, ochronę gatunków chronionych, zarządzanie zasobami wody czy walkę ze zmianami klimatu.

Część budżetu unijnego przeznaczona jest również na finansowanie rozwoju gospodarczego na świecie oraz pomocy humanitarnej wspierającej kraje dotknięte klęskami żywiołowymi oraz innymi sytuacjami kryzysowymi.

…oraz interesu obywateli

Wspólna walka z epidemiami o charakterze ponadgranicznym, takimi jak AIDS czy ptasia grypa, jest dużo bardziej skuteczna. Unia Europejska, zachęcana przez Parlament, odgrywa coraz większą rolę w dziedzinie zdrowia publicznego, zwłaszcza poprzez finansowanie licznych badań nad nowymi lekami.

W ostatnich latach posłowie skorzystali także ze swoich uprawnień, aby rozszerzyć programy służące promocji europejskiej różnorodności kulturowej, których celem jest wspieranie przepływu produktów i utworów o charakterze artystycznym i kulturalnym w takich dziedzinach, jak kino, muzyka, malarstwo, fotografa czy teatr.

Przedmiotem szczególnego zainteresowania jest również sytuacja gospodarcza. W 2006 r. Parlament zatwierdził utworzenie funduszu dostosowania do globalizacji, dysponującego kwotą 500 mln euro rocznie, w celu udzielania pomocy pracownikom zwalnianym z pracy wskutek restrukturyzacji w przemyśle, wynikającej ze zmian zachodzących w gospodarce światowej. W 2009 r., wobec nasilającego się kryzysu gospodarczego, rozszerzono zakres przedmiotowy stosowania funduszu i złagodzono kryteria jego wykorzystania.

Inwestycje na przyszłość

Parlament Europejski wywarł wpływ na kształt wieloletnich ram finansowych, które określają pułapy wydatków w każdym obszarze europejskiej polityki w okresie do 2013 r. Posłowie z całą stanowczością wymogli na państwach członkowskich dodatkowe środki na przedsięwzięcia uznane za ważne przez obywateli.

Parlament bronił m.in. europejskich programów na rzecz mobilności młodych ludzi, służących nabywaniu nowych umiejętności, w tym językowych, i zaznajamianiu się z innymi kulturami. Udzielił poparcia np. programowi „Erasmus", dzięki któremu ponad 180 tys. studentów może co roku uczyć się na jednej z zagranicznych uczelni. Wsparł również program „Leonardo da Vinci", który promuje kształcenie zawodowe poprzez organizowanie stażu w przedsiębiorstwach w całej Europie. Zasadniczo Parlament przywiązuje dużą wagę do badań i innowacji.

Zgodnie z Traktatem z Lizbony wieloletnie ramy finansowe są obecnie ustalane na mocy rozporządzenia (przyjmowanego w drodze specjalnej procedury prawodawczej), które musi być zatwierdzone przez Parlament Europejski.

Skąd pochodzą unijne pieniądze?

Budżet Unii Europejskiej jest finansowany przede wszystkim ze składek państw członkowskich, obliczanych na podstawie ich dochodu narodowego. Część budżetu pochodzi również z podatku VAT od towarów i usług, pobieranego w całej UE, oraz z ceł na produkty przemysłowe i rolne importowane z krajów trzecich, pobierane na zewnętrznych granicach Unii. Są to tzw. środki własne Unii. Z myślą o przyszłości Parlament Europejski walczy o nowy system finansowania zapewniający bezpośrednią więź między Unią a podatnikami europejskimi, jednakże bez zwiększania ich opodatkowania.

BUDŻET

Drobiazgowa kontrola wydatków

Parlament Europejski z pomocą Europejskiego Trybunału Obrachunkowego sprawuje stały nadzór nad właściwym zarządzaniem budżetem i czuwa nad zwalczaniem ewentualnych nadużyć.

Co roku Komisja Europejska i inne instytucje Unii muszą wykazać przed Parlamentem, że dobrze wykorzystały oddane do ich dyspozycji fundusze unijne. Jest to procedura udzielania „absolutorium budżetowego". Komisja musi uwzględnić wszelkie zalecenia sformułowane przez posłów.

Czy Europa dużo kosztuje?

Roczny budżet Unii Europejskiej, który wynosi ponad 120 mld euro rocznie, stanowi niewiele ponad 1% dochodu narodowego UE, czyli ok. 240 euro na mieszkańca. To bardzo niewiele w porównaniu z podatkami płaconymi w poszczególnych krajach. A jednak pieniądze te umożliwiają finansowanie ważnych strategii politycznych przynoszących korzyści obywatelom. Funkcjonowanie Parlamentu Europejskiego kosztuje każdego z obywateli UE około 3 euro rocznie.

Więcej informacji w rozdziale „Jak uchwala się budżet UE?", str. 44.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Na straży swobód i demokracji

Parlament, jako jedyna instytucja Unii Europejskiej wyłaniana w wyborach, traktuje bardzo poważnie swoją rolę strażnika swobód i demokracji – zarówno w Europie, jak i na świecie. Główną rolą Parlamentu jest reprezentowanie obywateli na szczeblu UE i przekazywanie ich oczekiwań przywódcom europejskim i instytucjom Unii.

Traktat z Lizbony stanowi, że Unia Europejska opiera się na poszanowaniu godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, a także poszanowaniu praw człowieka, w tym praw mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim „w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn". Poza tym celem Unii jest „wspieranie pokoju, wartości europejskich i dobrobytu państwa członkowskich".

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, opracowana w 2000 r. przez konwent złożony m.in. z posłów do Parlamentu Europejskiego, w jednym tekście zbiera prawa obywatelskie, polityczne, ekonomiczne i społeczne ogłoszone dotychczas w różnych aktach prawnych krajowych, europejskich i międzynarodowych. W dniu 1 grudnia 2009 r., kiedy wszedł w życie ostatni traktat, Karta – na wniosek Parlamentu – stała się prawnie wiążąca. Trzy państwa członkowskie (Czechy, Polska, Wielka Brytania) uzyskały jednak możliwość odstąpienia od niej.

Posłowie, stawiając kwestię godności osoby ludzkiej w centrum swojej działalności politycznej, powołują się na Kartę za każdym razem, gdy omawia się przypadki jawnego naruszenia praw człowieka w Unii Europejskiej.

Parlament jest szczególnie wyczulony na przestrzeganie zasady tolerancji i stanowczo zwalcza wszelkie przejawy dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, język, religię, przekonania polityczne, niepełnosprawność, wiek czy orientację seksualną. Z tego też powodu występuje przeciwko rasizmowi i ksenofobii oraz bezustannie przypomina o konieczności przestrzegania europejskich norm dotyczących równości szans kobiet i mężczyzn. Posłowie do Parlamentu Europejskiego wykorzystują również swoje uprawnienia, aby zapewnić przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych. Czuwają także nad ochroną praw dziecka.

Walka z wszelkimi przejawami wykorzystywania kobiet

Parlament Europejski jest w wielu wypadkach inicjatorem działań na rzecz zwalczania wszelkich rodzajów przemocy wobec kobiet i handlu ludźmi w celu wykorzystywania seksualnego, a także pomaga kobietom wyjść z ubóstwa. Podejmuje wszelkie możliwe działania promujące równość płci; działał także na rzecz utworzenia Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn odpowiedzialnego za monitorowanie postępów w tym zakresie. Siedziba Instytutu mieści się w Wilnie, na Litwie. Za sprawą rezolucji przyjmowanych podczas obrad plenarnych Parlament wywiera naciski na rządy oraz instytucje UE, aby poprawić sytuację kobiet.

Ochrona swobód w każdych okolicznościach

Zamachy, do których doszło we wrześniu 2001 r. w Stanach Zjednoczonych, w marcu 2004 r. w Madrycie oraz w lipcu 2005 r. w Londynie, skłoniły państwa członkowskie do wzmożonej współpracy w walce z terroryzmem. O ile Parlament Europejski wspiera wysiłki w zakresie koordynacji w sprawach policyjnych i sądowych, która w przypadku zagrożeń ponadgranicznych stanowi jedyną gwarancję skuteczności, o tyle nie zgadza się, by polityka skoncentrowana wyłącznie na zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego prowadzona była kosztem praw obywatelskich.

Posłowie są zdania, że walkę z terroryzmem należy prowadzić przy jednoczesnym poszanowaniu swobód jednostki, aby uniknąć zagrożenia wartości leżących u podstaw demokracji europejskiej. Przesłanie to powtarza się przy okazji omawiania każdego zagadnienia z tej dziedziny, czy to w przypadku umów ze Stanami Zjednoczonymi w sprawie przekazywania danych osobowych pasażerów linii lotniczych, przechowywania bilingów telefonicznych przez operatorów, czy też wymiany informacji bankowych. Równocześnie posłowie poparli zmianę dyrektywy w sprawie prania brudnych pieniędzy, tak aby objęła ona swoim zakresem również finansowanie terroryzmu. Przepisy obowiązujące w tych dziedzinach są obecnie przyjmowane wspólnie przez Parlament i Radę w drodze procedury współdecyzji.

Parlament Europejski odegrał także ważną rolę w tworzeniu nowej Europejskiej Agencji Praw Podstawowych z siedzibą w Wiedniu, której zadaniem jest czuwanie nad przestrzeganiem tych praw w państwach członkowskich. Pozostaje on również w bliskim kontakcie z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych (z siedzibą w Brukseli), którego rolą jest nadzorowanie ochrony danych osobowych i życia prywatnego obywateli w całej Unii.

Odpowiadanie na petycje obywateli

Każdy obywatel Unii lub każdy, kto mieszka w państwie członkowskim UE, ma prawo złożyć do Parlamentu Europejskiego petycję odnoszącą się do dowolnego zagadnienia, które mieści się w ramach działania Unii Europejskiej i bezpośrednio go dotyczy.

Wiele petycji ukazuje trudności związane ze stosowaniem na szczeblu krajowym istniejących dyrektyw wspólnotowych, zwłaszcza w dziedzinach ochrony środowiska naturalnego, zabezpieczenia społecznego, uznawania dyplomów i kwalifikacji, jak również trudności dotyczące niektórych aspektów funkcjonowania jednolitego rynku UE. Parlament przyczynia się do rozwiązywania tych problemów.

Adres, na który można przesyłać petycje: str. 56.

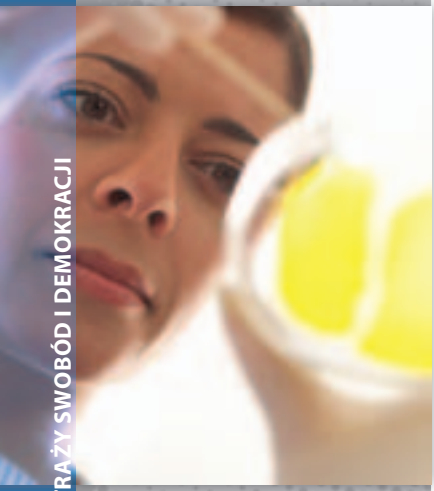

Protezy silikonowe – surowsze prawodawstwo dzięki petycjom

W dwóch petycjach, które zostały złożone do Parlamentu Europejskiego w 1998 r., podkreślano negatywne dla zdrowia skutki stosowania silikonowych protez piersi i żądano ich natychmiastowego zakazania. Późniejsze debaty i rezolucje parlamentarne, jak również badanie zlecone przez posłów, skłoniły Komisję Europejską do uściślenia i zaostrzenia przepisów dotyczących informowania pacjentów, kontroli i nadzoru. Dyrektywa z 2003 r. znacznie zaostrzyła kontrolę jakości i bezpieczeństwa, która musi poprzedzić wprowadzenie na rynek europejski protez piersi.

Kontrolowanie działalności Komisji Europejskiej

Nikt nie może zostać przewodniczącym Komisji Europejskiej bez zgody Parlamentu Europejskiego. Szefowie państw i rządów proponują kandydata na podstawie wyników wyborów europejskich, następnie kandydatura ta musi być zatwierdzona przez posłów. Posłowie prowadzą również przesłuchania kandydatów na komisarzy (wyznaczanych przez rządy), sprawdzają ich kompetencje. Ta sama procedura dotyczy także funkcji wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (jednocześnie – wiceprzewodniczącego Komisji).

Parlament zatwierdza Komisję w całości, udzielając jej wotum zaufania. Może także zmusić całą Komisję do złożenia rezygnacji, uchwalając wotum nieufności. Wotum nieufności jest jednak uważane za „ostateczność" i jeszcze nigdy nie było zastosowane. W 1999 r. perspektywa głosowania parlamentarnego nad wotum nieufności wobec Komisji Jacques'a Santera doprowadziła do podania się jej do dymisji.

Ponadto Parlament nadzoruje z bliska działalność Komisji, dokonując dokładnej analizy jej sprawozdań dotyczących unijnych obszarów polityki, prawodawstwa i budżetu. Komisarze europejscy są regularnie wzywani przez posłów na posiedzenia komisji lub obrady plenarne w celu obrony prowadzonych przez siebie strategii politycznych, objaśnienia działań, które zamierza-

ją podjąć oraz udzielenia odpowiedzi na pytania stawiane przez parlamentarzystów. W trakcie każdej sesji plenarnej przewodniczący Komisji bierze udział w turze pytań, podczas której posłowie indagują go na bieżące tematy.

A co z euro?

Posłowie nadzorują również zarządzanie jednolitą walutą Unii – euro, zwracając się do prezesa Europejskiego Banku Centralnego (EBC) o objaśnienie prowadzonej przez niego polityki przed Komisją Gospodarczą i Monetarną Parlamentu. Nominacja prezesa EBC oraz pozostałych członków zarządu banku wymaga wcześniejszego zasięgnięcia opinii Parlamentu. Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony Parlament może wspólnie z Radą przyjmować konieczne przepisy dotyczące stosowania euro.

Kontrolowanie prac Rady

Na początku każdego szczytu europejskiego (lub posiedzenia Rady Europejskiej), podczas których przywódcy państw członkowskich określają ogólne kierunki polityki, przewodniczący Parlamentu przedstawia swoje zalecenia strategiczne. Przewodniczący Rady Europejskiej oraz wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa – stanowiska nowo wprowadzone na mocy Traktatu z Lizbony – regularnie stawiają się na sesjach, aby poinformować o swoich działaniach.

Przedstawiciele prezydencji Rady, sprawowanej kolejno przez krajowych ministrów, regularnie spotykają się z przewodniczącymi grup politycznych Parlamentu Europejskiego i biorą udział w sesjach plenarnych, aby przedstawić swój program lub sprawozdanie z wyników i przedyskutować je z posłami. Przedstawiciele prezydencji biorą także często udział w posiedzeniach komisji parlamentarnych.

Posłowie mogą zwrócić się do prezydencji Rady UE (podczas obrad plenarnych lub na piśmie) z pytaniem na dowolny temat, np. dotyczącym konieczności podjęcia odpowiednich kroków w razie naruszenia praw człowieka, zasad demokracji lub państwa prawa.

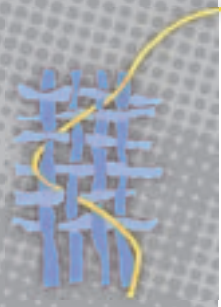

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Parlament wybiera Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, którego zadaniem jest badanie przypadków „złych praktyk administracyjnych" w instytucjach UE, zgłoszonych przez obywateli i przedsiębiorstwa, w celu rozstrzygnięcia powstałych sporów. Posłowie do Parlamentu Europejskiego ustanawiają również przepisy i ogólne warunki regulujące statut i ogólne warunki wykonywania funkcji rzecznika praw obywatelskich. Rzecznik pracuje w budynkach Parlamentu.

Ścisła współpraca z parlamentami narodowymi

Parlament Europejski nawiązuje również i utrzymuje bliskie stosunki z parlamentami narodowymi państw członkowskich. Współpraca międzyparlamentarna ma przede wszystkim na celu zaakcentowanie kontroli demokratycznej i odpowiedzialności za decyzje podejmowane na szczeblu europejskim. Gwarantuje ona większą przejrzystość i otwartość procesu decyzyjnego.

Reforma traktatów przewiduje jeszcze silniejsze zaangażowanie parlamentów narodowych w proces instytucjonalny, zwłaszcza na szczeblu stanowienia prawa. Stają się one bowiem pełnoprawnymi podmiotami w przyjmowaniu europejskich przepisów, przeprowadzając m.in. ocenę przestrzegania zasady pomocniczości. Zasada ta przewiduje, że Unia Europejska podejmuje kroki jedynie wtedy, gdy nie można zrealizować celów założonych działań w sposób zadowalający na szczeblu krajowym lub lokalnym. Jeżeli wystarczająca liczba parlamentów państw członkowskich wyrazi wątpliwość co do zgodności z tą zasadą określonego wniosku legislacyjnego, wniosek jest ponownie rozpatrywany, a ewentualna decyzja o kontynuowaniu procedury musi zostać uzasadniona przez instytucje europejskie.

Poza tym parlamenty państw członkowskich przyczyniają się do właściwego funkcjonowania Unii, biorąc udział w procedurach rewizji traktatów i przyjmując informacje o wnioskach o przystąpienie do UE.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Parlament Europejski a rozszerzenia UE

Unia Europejska nie może przyjąć nowych państw członkowskich bez zgody Parlamentu Europejskiego. Posłowie do PE sprawdzają zwłaszcza, czy kandydaci do przystąpienia przestrzegają politycznych i ekonomicznych kryteriów ustanowionych w traktatach, szczególnie w dziedzinie poszanowania praw człowieka.

Każde państwo europejskie, które szanuje wartości UE i zobowiązuje się do ich promowania, może złożyć wniosek o członkostwo w Unii. Wniosek przesyłany jest do Rady, która wypowiada się jednogłośnie po zasięgnięciu opinii Komisji i zatwierdzeniu przez Parlament Europejski.

O ile negocjacje z krajami kandydującymi oraz wyznaczenie dat przystąpienia należą do kompetencji Rady i Komisji, o tyle zadaniem posłów do Parlamentu jest nadzorowanie tego procesu aż do dnia przystąpienia w celu upewnienia się, że wszystkie warunki wynikające z Traktatu zostały spełnione.

Każdy kraj zgłaszający swoją kandydaturę do członkostwa w Unii Europejskiej musi przestrzegać „kryteriów kopenhaskich", nazwanych tak od miasta, w którym w 1993 r. szefowie państw i rządów ustanowili warunki przystąpienia (kryteria te od tamtego czasu uległy zaostrzeniu).

Aby zostać członkiem Unii Europejskiej, każdy kraj kandydujący musi spełnić trzy kryteria:

— kryterium polityczne: istnienie stabilnych instytucji gwarantujących demokrację, rządy prawa, prawa człowieka, poszanowanie mniejszości oraz ich ochronę;

— kryterium ekonomiczne: istnienie prężnej gospodarki rynkowej oraz zdolność sprostania siłom rynkowym i presji konkurencyjnej w Unii;
— poszanowanie „dorobku wspólnotowego" (fr. *acquis communautaire*): zdolność do przyjęcia obowiązków wynikających z członkostwa, w szczególności celów unii politycznej, gospodarczej i walutowej.

Ponadto Parlament wezwał do uwzględniania zarówno stopnia przygotowania krajów kandydujących, jak i zdolności absorpcyjnej Unii. Przez ostatnie lata posłowie wielokrotnie nad tym dyskutowali. Wyrazili zgodę na rozpoczęcie negocjacji z Turcją i Chorwacją i poparli kandydaturę Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii.

UE od 6 do 27 członków

marzec 1957	Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy Zachodnie i Włochy
styczeń 1973	Dania, Irlandia i Wielka Brytania
styczeń 1981	Grecja
styczeń 1986	Hiszpania i Portugalia
listopad 1990	zjednoczenie Niemiec, włączenie byłej NRD
styczeń 1995	Austria, Finlandia i Szwecja
maj 2004	Cypr, Czechy Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia i Węgry
styczeń 2007	Bułgaria i Rumunia

Dobrowolne wystąpienie z Unii

Traktat z Lizbony umożliwia obecnie każdemu państwu członkowskiemu wystąpienie z Unii na własne życzenie. Sposoby takiego wystąpienia będą musiały być ustalone w porozumieniu zawartym przez rządy państw członkowskich po uprzednim zatwierdzeniu przez Parlament Europejski. Zainteresowane państwo członkowskie zachowuje jednakże możliwość ponownego zostania członkiem Unii Europejskiej – pod warunkiem że ponownie podda się procedurze akcesyjnej.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Parlament Europejski na świecie

Parlament Europejski musi wyrazić zgodę na większość umów zawieranych przez Unię i bierze udział w określeniu unijnej polityki rozwoju oraz polityki dotyczącej pomocy humanitarnej. Posłowie do Parlamentu mają coraz większy wpływ na politykę zagraniczną UE i utrzymują ścisłe kontakty z prawodawcami na całym świecie. Sala obrad plenarnych Parlamentu Europejskiego stanowi przy tym ważne forum dla międzynarodowych przywódców i innych osobistości.

W stosunkach z pozostałą częścią świata Unia promuje swoje wartości i interesy i przyczynia się do ochrony swoich obywateli. Działa na rzecz pokoju, bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju planety, solidarności między narodami, wolnego i sprawiedliwego handlu, eliminacji ubóstwa, ochrony praw człowieka, a także rygorystycznego przestrzegania i rozwoju prawa międzynarodowego.

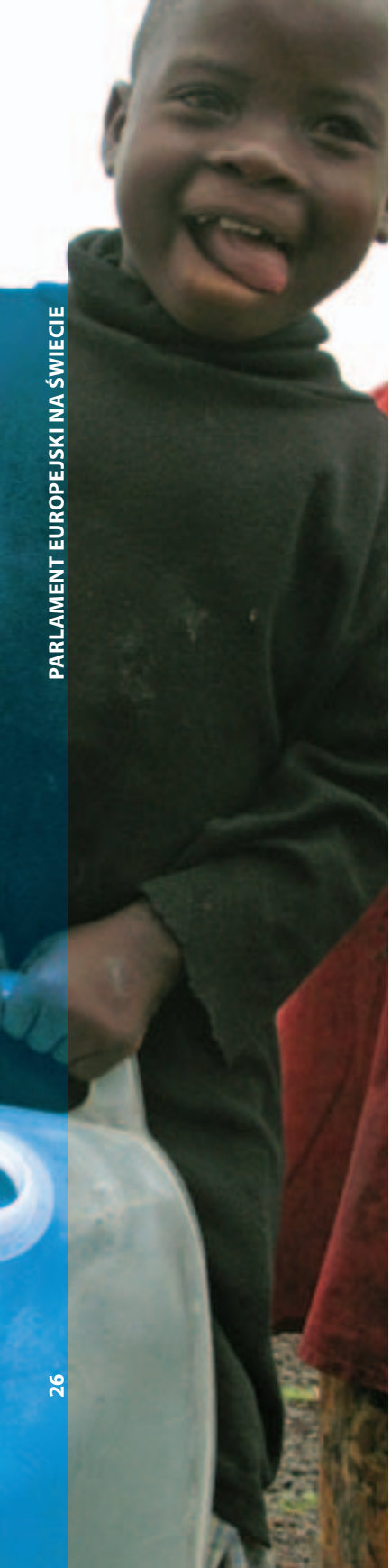

Konieczność zgody Parlamentu w wypadku umów międzynarodowych

Zgoda posłów jest konieczna przy zawieraniu większości umów międzynarodowych wiążących Unię Europejską. W imię obrony praw człowieka Parlament odrzucił szereg protokołów finansowych z krajami trzecimi.

Poza tym Komisja ma obowiązek informować Parlament o stanie zaawansowania wielostronnych negocjacji handlowych toczonych w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO) lub negocjacji dwustronnych z krajami trzecimi. Podczas tych negocjacji posłowie do Parlamentu Europejskiego formułują zalecenia i wykorzystują swoje uprawnienia przy zatwierdzeniu ich wyników. Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony Parlament Europejski wspólnie z Radą przyjmują akty prawne dotyczące realizacji wspólnej polityki handlowej.

Zwiększona rola w polityce rozwoju i pomocy humanitarnej

Środki konieczne do realizacji polityki na rzecz krajów rozwijających się oraz na rzecz współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z innymi krajami trzecimi są obecnie określane przez Parlament Europejski i Radę za pomocą procedury współdecyzji. Główne cele to walka z ubóstwem i wspieranie właściwego zarządzania, demokracji i praw człowieka.

Posłowie odgrywają rolę prawodawcy w polityce na rzecz pomocy humanitarnej Unii, której celem jest niesienie pomocy i ochrona ludności krajów trzecich będących ofiarami katastrof naturalnych lub spowodowanych przez człowieka.

Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej

Parlament i Rada są upoważnione do opracowania zasad funkcjonowania nowego europejskiego korpusu ochotniczego – i tym samym ustanowienia ram wspólnego wkładu młodych Europejczyków w działania humanitarne Unii.

Ścisły nadzór posłów nad polityką zagraniczną UE

Rada zasięga opinii Parlamentu w sprawie ważnych decyzji dotyczących polityki zagranicznej. Posłowie mogą kwestionować prowadzoną przez nią politykę oraz wydawać zalecenia. Wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (pełniący jednocześnie funkcję wiceprzewodniczącego Komisji) jest regularnie zapraszany na sesje plenarne, by składać sprawozdanie dotyczące działań Unii na świecie.

Parlament ma również prawo przeprowadzenia pełnej kontroli nowej Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, utworzonej na mocy Traktatu z Lizbony. Zadaniem tej służby dyplomatycznej będzie zapewnienie spójności polityki zagranicznej Unii na szczeblu politycznym, ekonomicznym i wojskowym.

Parlament stara się nieustannie nawiązywać stosunki polityczne, gospodarcze i kulturalne z innymi parlamentami na świecie. Tak więc posłowie uczestniczą we Wspólnym Zgromadzeniu Parlamentarnym państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku oraz Unii Europejskiej (AKP–UE), w Europejsko-Śródziemnomorskim Zgromadzeniu Parlamentarnym (Euromed), w którym są reprezentowane m.in. Autonomia Palestyńska i Izrael, w Europejsko-Latynoamerykańskim Zgromadzeniu Parlamentarnym (Eurolat) oraz w Zgromadzeniu Parlamentarnym Sąsiedztwa Wschodnioeuropejskiego (Euronest).

Przywódcy z całego świata przyjmowani w Parlamencie

Parlament Europejski regularnie zaprasza głowy państw, szefów rządów i inne ważne osoby z całego świata, aby zwrócili się do posłów na posiedzeniu plenarnym. Wśród osobistości przyjętych przez Parlament Europejski w ostatnich latach byli m.in.: król Jordanii Abdullah II, przewodniczący Autonomii Palestyńskiej Mahmoud Abbas, prezydent Ukrainy Wiktor Juszczenko, prezydent Liberii Ellen Johnson Sirleaf, prezydent Afghanistanu Hamid Karzai, prezydent Boliwii Evo Morales, prezydent Filipin Gloria Macapagal-Arroyo, prezydent Gruzji Micheil Saakaszwili oraz premier Izraela Icchak Rabin.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Prawa człowieka przede wszystkim

Parlament Europejski działa zarówno w Europie, jak i na całym świecie na rzecz praw człowieka, wolności i demokracji. Wysyła obserwatorów do wszystkich zakątków świata, by czuwali nad prawidłowym przebiegiem wyborów. Posłowie dbają również o to, aby umowy gospodarcze i handlowe podpisywane przez UE z krajami trzecimi respektowały prawa człowieka, i każdego roku przyznają nagrodę im. Sacharowa osobom walczącym o wolność przekonań.

Parlament dba o to, aby kwestie dotyczące praw człowieka były w Europie przedmiotem największej troski. Podejmuje on konkretne inicjatywy w takich dziedzinach, jak: zapobieganie torturom, ochrona mniejszości, zapobieganie konfliktom, działanie na rzecz praw kobiet i dzieci oraz ochrona osób walczących o prawa człowieka.

Parlament Europejski aktywnie wspiera tworzenie i działalność międzynarodowych trybunałów, takich jak Międzynarodowy Trybunał Karny czy sądy powołane specjalnie w celu sądzenia sprawców zbrodni wojennych w krajach byłej Jugosławii i Rwandzie.

Ujawnianie przypadków naruszania praw człowieka

Podczas każdej sesji plenarnej w Strasburgu posłowie do Parlamentu Europejskiego dokonują przeglądu sytuacji praw człowieka w różnych regionach świata. Parlament przyjmuje regularnie rezolucje, w których zwraca się do instytucji europejskich lub rządów o podjęcie natychmiastowych działań mających położyć kres naruszaniu praw podstawowych.

Co roku Parlament Europejski publikuje roczne sprawozdanie w sprawie przestrzegania praw człowieka na świecie, a poprzez ujawniane tam przypadki kieruje uwagę UE i świata na najpoważniejsze naruszenia. W swoich sprawozdaniach zwrócił na przykład uwagę na ludobójstwo w Darfurze, naruszanie swobód w Chinach i zbrodnie popełnione w Czeczenii.

Parlament Europejski stanowczo sprzeciwia się karze śmierci

Parlament Europejski stanowczo potępia karę śmierci we wszystkich przypadkach i wszelkich okolicznościach. Posłowie wielokrotnie opowiadali się za wprowadzeniem – na mocy rezolucji ONZ – bezwarunkowego moratorium na egzekucje na całym świecie. W ten sposób Parlament pragnie potwierdzić wartość życia i godności ludzkiej.

Gwarancja demokratycznych wyborów

Grupy posłów do Parlamentu Europejskiego są regularnie wysyłane do krajów trzecich w ramach wyborczych misji obserwacyjnych. Nadzorują one przebieg wyborów oraz zwracają uwagę władz i wspólnoty międzynarodowej na ewentualne przypadki naruszania praw obywatelskich. Posłowie do Parlamentu Europejskiego uczestniczyli na przykład w misjach obserwacyjnych podczas wyborów w Liberii, w Kongu, na terytoriach palestyńskich oraz na Ukrainie.

Uwzględnianie praw człowieka w umowach międzynarodowych

Parlament Europejski ma prawo odmówić wyrażenia zgody, koniecznej do zawarcia ważnych umów z krajami trzecimi, jeżeli stwierdzi przypadki naruszeń praw człowieka i zasad demokracji. Na tej samej zasadzie wymaga też ścisłego przestrzegania klauzul odnoszących się do praw człowieka, które są systematycznie zawierane w tego typu umowach, a które w skrajnych przypadkach przewidują ich rozwiązanie.

Polityka dotycząca przyznawania azylu i walki z handlem ludźmi

Traktat z Lizbony wzywa Unię Europejską, by rozwinęła wspólną politykę w dziedzinie azylu, której celem byłoby zaoferowanie każdemu uchodźcy politycznemu odpowiedniego statusu poprzez ustanowienie wspólnych procedur przyznawania i pozbawiania ochrony, a także norm dotyczących warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl.

Wspólna polityka imigracyjna Unii ma na celu m.in. zapewnienie jednakowego traktowania obywateli krajów trzecich przebywających legalnie w państwach członkowskich. W ramach tej polityki Parlament jest obecnie zaangażowany w przyjęcie środków zwalczających handel ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi.

Nagroda im. Sacharowa na rzecz wolności myśli

Celem nagrody im. Sacharowa na rzecz wolności myśli – nazwanej na cześć rosyjskiego naukowca i dysydenta politycznego Andrieja Sacharowa – jest uhonorowanie osób lub organizacji zaangażowanych w ochronę praw człowieka, działających na rzecz demokracji i wolności słowa oraz walczących z nietolerancją i uciskiem na całym świecie.

Nagroda, ustanowiona w 1988 r., przyznawana jest co roku przez Parlament Europejski na uroczystym posiedzeniu w Strasburgu. Jeżeli pozwala na to kalendarium prac Parlamentu Europejskiego, nagrodę wręcza się w terminie możliwie bliskim 10 grudnia, ponieważ w tym dniu przypada rocznica podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych z 1948 r.

Wśród laureatów nagrody są m.in. Nelson Mandela (RPA), Aleksander Dubček (Czechosłowacja), Las Madres de la Plaza de Mayo (Matki z Plaza de Mayo – Argentyna), Aung San Suu Kyi (Myanmar), Ibrahim Rugova (Kosowo), Organizacja Narodów Zjednoczonych i jej były sekretarz Kofi Annan, Hu Jia (Chiny) oraz Memoriał, stowarzyszenie broniące praw człowieka w Rosji.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Jak działa Parlament Europejski

Rytm życia i pracy Parlamentu Europejskiego wyznacza kalendarz, który podzielony jest na tygodnie oznaczone kolorami różowym, czerwonym, niebieskim i turkusowym. Kolory odpowiadają poszczególnym etapom działalności parlamentarnej. Aby prace przebiegały bez zakłóceń, potrzebna jest jeszcze sprawna organizacja i wsparcie administracyjne. Tryby machiny są dobrze naoliwione, każdy zna w niej swoje miejsce i nic nie pozostawia się przypadkowi.

Tygodnie „różowe" – czas pracy komisji parlamentarnych

Parlament Europejski ma 20 stałych komisji parlamentarnych specjalizujących się w konkretnych dziedzinach, takich jak środowisko naturalne, transport, przemysł czy budżet. Zadaniem komisji, których skład odzwierciedla różne orientacje polityczne zgromadzenia i charakteryzuje się zmienną liczbą członków, jest przygotowanie prac posiedzeń plenarnych.

Podczas posiedzeń komisji posłowie do Parlamentu Europejskiego przystępują do pierwszej serii dyskusji i głosowań nad sprawozdaniami wyrażającymi ich opinie na temat proponowanych aktów prawnych lub projektu budżetu UE na kolejny rok. Opracowują również tzw. sprawozdania z własnej inicjatywy, w których zalecają Komisji Europejskiej i rządom państw członkowskich podjęcie działań w określonej dziedzinie.

Komisje specjalne i komisje śledcze

W stosownych przypadkach Parlament może powołać komisje specjalne lub komisje śledcze. Na przykład w 1996 r. zadaniem komisji śledczej było zbadanie, czy Komisja i rządy państw członkowskich podjęły właściwe działania w sprawie epidemii tzw. choroby wściekłych krów. W związku z zatonięciem tankowca Prestige posłowie powołali w 2003 r. komisję, która zbadała sposoby zwiększenia bezpieczeństwa na morzu. W 2006 r. podobna komisja badała działalność CIA w Europie po doniesieniach prasowych, że osoby podejrzane o terroryzm mogły być przewożone do państw europejskich i przetrzymywane tam niezgodnie z prawem przez tajne służby amerykańskie. W 2007 r. powołano komisję tymczasową mającą przeanalizować środki, które można by zastosować na szczeblu unijnym w celu rozwiązania problemu zmiany klimatu. W 2009 r. powołano specjalną komisję, która miała zaproponować środki mające na celu uzdrowienie i ustabilizowanie rynków finansowych w następstwie kryzysu finansowego, gospodarczego i społecznego, jaki dotknął cały świat.

Tygodnie „czerwone" – czas posiedzeń plenarnych

Posiedzenia plenarne to szczególny okres pracy Parlamentu. W sali obrad plenarnych w Strasburgu, a w przypadku krótszych sesji dodatkowych – w Brukseli, gromadzą się wówczas wszyscy posłowie. Przyjęte w komisjach sprawozdania są ponownie dyskutowane, po czym następuje wniesienie poprawek i przyjęcie ostatecznego tekstu, odzwierciedlającego oficjalne stanowisko Parlamentu Europejskiego.

Poza sprawozdaniami posłowie europejscy przyjmują tzw. rezolucje, a także zwracają się z pytaniami dotyczącymi spraw bieżących bezpośrednio do przedstawicieli Komisji Europejskiej i Rady. Posłowie do Parlamentu Europejskiego przyjmują również wizyty głów państw i osobistości z całego świata.

Tygodnie „niebieskie" – czas dla grup politycznych

Posłowie do Parlamentu Europejskiego tworzą grupy według poglądów politycznych, a nie grup narodowościowych. Aby utworzyć grupę polityczną, potrzeba określonej minimalnej liczby posłów reprezentujących różne państwa członkowskie. Parlamentarzystów, którzy nie należą do żadnej grupy, określa się jako niezrzeszonych".

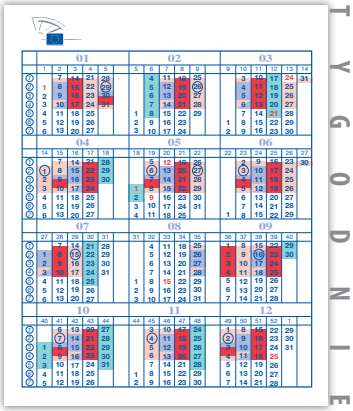

Podczas tzw. tygodni grup politycznych, które poprzedzają zazwyczaj sesje plenarne, każda grupa uzgadnia i formułuje stanowiska wobec poszczególnych zagadnień wpisanych do porządku dziennego, których będzie następnie bronić przed zgromadzeniem.

Tygodnie „turkusowe" – czas delegacji i wizyt posłów w okręgach wyborczych

Kilka tygodni w roku rezerwuje się na wizyty posłów do Parlamentu Europejskiego w okręgach wyborczych, z których pochodzą, tak aby mogli pełnić funkcje lokalne i spotykać się z wyborcami w terenie. Przeznacza się je także na delegacje do innych części świata.

W jakim języku mówisz?

Parlament Europejski dysponuje wielojęzyczną obsługą wszystkich sesji plenarnych i pozostałych posiedzeń, podczas których posłowie mogą wypowiadać się w dowolnym języku urzędowym UE. Wszystko, co mówią, jest tłumaczone przez tłumaczy w trybie symultanicznym. Dzięki tłumaczom również dokumenty robocze Parlamentu są sporządzane we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej. Odzwierciedla to różnorodność kulturową Unii Europejskiej i podkreśla jej wartość, zapewniając jednocześnie dostęp do prac posłów wszystkim obywatelom Unii.

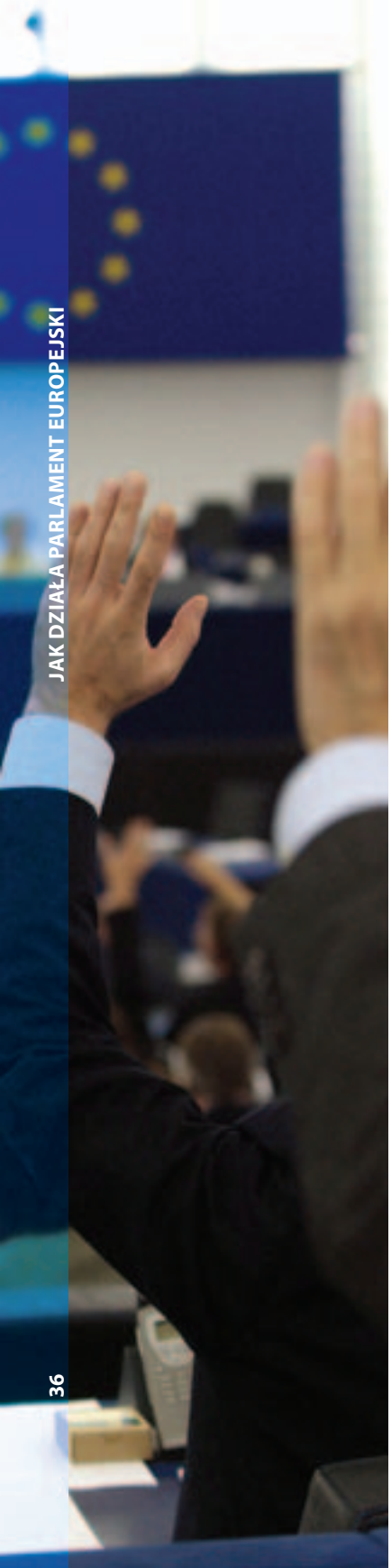

Podział zadań w Parlamencie Europejskim

Główną rolę w Parlamencie Europejskim odgrywa jego przewodniczący, który jest wybierany przez posłów do Parlamentu Europejskiego na okres dwóch i pół roku. Kieruje on wszystkimi działaniami instytucji, przewodniczy obradom plenarnym oraz podpisuje budżet i przyjęte wspólnie z Radą akty prawne. Przewodniczący reprezentuje Parlament w stosunkach zewnętrznych oraz relacjach z pozostałymi instytucjami Unii. Parlament mianuje także 14 wiceprzewodniczących, z których każdy ma ściśle określony zakres kompetencji.

Konferencja Przewodniczących skupia wokół przewodniczącego Parlamentu przewodniczących wszystkich grup politycznych. Zajmuje się organizowaniem i planowaniem prac Parlamentu, np. poprzez ustalanie kalendarza oraz porządku dziennego obrad plenarnych lub składów komisji i delegacji.

Prezydium jest organem odpowiedzialnym za sprawy administracyjne, kadrowe i organizacyjne Parlamentu. W jego skład wchodzi przewodniczący Parlamentu Europejskiego, wiceprzewodniczący oraz kwestorzy wybrani przez zgromadzenie. Prezydium ma również uprawnienia w sprawach dotyczących budżetu Parlamentu.

Na potrzeby Parlamentu Europejskiego działa złożona administracja. Zadaniem Sekretariatu Generalnego jest wspieranie posłów w wykonywaniu obowiązków. Sekretariat zatrudnia ponad 5 tys. osób (z których jedną czwartą stanowią tłumacze ustni i pisemni) pracujących w Brukseli, Luksemburgu i Strasburgu oraz biurach informacyjnych w państwach członkowskich. Łącznie z personelem grup politycznych oraz asystentami posłów to około 7 tys. osób, które zapewniają prawidłowe funkcjonowanie „machiny parlamentarnej".

PARLAMENT EUROPEJSKI

Parlament Europejski blisko Ciebie

Miejsca pracy Parlamentu Europejskiego to: Bruksela, Luksemburg i Strasburg. Każdy może jednak śledzić jego działalność bez konieczności wychodzenia z domu. Siedząc wygodnie przed komputerem, możesz uczestniczyć w posiedzeniach plenarnych, zapoznawać się z dokumentami i komunikatami prasowymi, a także zadawać za pośrednictwem Internetu pytania na tematy europejskie. Ponadto do Twojej dyspozycji pozostają biura informacyjne znajdujące się we wszystkich stolicach UE.

Witryna internetowa – okno na Parlament

Strona ta ma łatwy do zapamiętania adres – **www.europarl.europa.eu** – i rozbudowane menu, które gwarantuje, że każdy znajdzie tam wiele ciekawych informacji o Parlamencie w swoim języku. Czy chcesz dowiedzieć się czegoś o ostatnich

INTERNET

pracach parlamentarnych, śledzić na żywo debaty lub głosowania podczas posiedzeń plenarnych, lepiej poznać posłów do Parlamentu i ich rolę, złożyć petycję, a może po prostu zdobyć trochę informacji o funkcjonowaniu instytucji? Wszystko to możesz zrobić, odwiedzając stronę internetową Parlamentu Europejskiego.

Ponadto Parlament, pragnąc, by społeczeństwo poznało i zrozumiało jego działalność, zapewnia obywatelom dostęp do różnych dokumentów parlamentarnych za pomocą rejestru internetowego. Dostępne są również archiwa historyczne.

Europarltv: telewizja internetowa Parlamentu Europejskiego

Pod adresem **www.europarltv.europa.eu** można śledzić bieżące wydarzenia parlamentarne, zapoznać się z pracą posłów do Parlamentu Europejskiego, odkrywać jego kulisy i uczestniczyć na żywo w pracach Parlamentu. Telewizja internetowa Parlamentu Europejskiego proponuje cztery kanały przeznaczone dla różnych odbiorców: od młodzieży w wieku szkolnym poprzez obywateli interesujących się polityką europejską do przedstawicieli różnych zawodów.

Masz pytania? Wyślij je pocztą elektroniczną do Parlamentu

Chociaż witryna internetowa zawiera wyczerpujące informacje, trudno jest czasem zorientować się w „labiryncie" Unii Europejskiej. Parlament Europejski ma własny adres e-mailowy, na który każdy może wysłać pytania, zwrócić się z prośbą o informacje lub zgłosić propozycje dotyczące działalności UE. Co roku Parlament odpowiada na dziesiątki tysięcy pytań od obywateli.

Informacje dla dziennikarzy w zasięgu ręki

Media są ważnym narzędziem, które zbliża obywateli do reprezentujących ich instytucji. Parlament korzysta z pomocy służb prasowych, które informują dziennikarzy o bieżących debatach parlamentarnych i wynikach głosowań. Informacje te są podawane do wiadomości publicznej w czasie rzeczywistym w wielojęzycznym serwisie internetowym. Ponadto dziennikarze mogą liczyć na wsparcie językowe i techniczne, a także dostęp do materiałów audiowizualnych (zdjęć, filmów, nagrań archiwalnych itp.). Służby prasowe zajmują się również organizacją konferencji prasowych i seminariów dotyczących bieżących tematów europejskich.

Zwiedzanie Parlamentu

Jeżeli dowiedziałeś się wiele z Internetu, ale chciałbyś zobaczyć w praktyce, jak przebiegają prace Parlamentu Europejskiego i co robi ta instytucja dla Ciebie, masz możliwość – podobnie jak blisko 300 tys. innych osób rocznie – samodzielnie lub w grupie – odwiedzić siedziby Parlamentu w Strasburgu, Brukseli czy Luksemburgu i obserwować posiedzenia plenarne oraz osobiście spotkać się z posłami. Wystarczy skontaktować się z Działem Wizyt i Seminariów, który przez cały rok organizuje wycieczki we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej. Wycieczki te pozwalają poznać sposób funkcjonowania i rolę Parlamentu oraz uzyskać odpowiedzi na wszystkie pytania.

Z okazji Dnia Europy, obchodzonego 9 maja, sale obrad plenarnych Parlamentu w Strasburgu i Brukseli są dostępne szerokiej publiczności w ramach dni „otwartych drzwi". Każdego roku około 60 tys. osób korzysta z okazji, żeby zwiedzić te miejsca i uzyskać informacje o działalności Parlamentu Europejskiego.

Wkrótce Centrum dla Odwiedzających Parlamentu przedstawi w Brukseli interaktywną wystawę na temat funkcjonowania Parlamentu Europejskiego oraz wpływu jego decyzji na codzienne życie obywateli. Za pomocą multimedialnej gry symulacyjnej zwiedzający będą nawet mogli wcielić się w „jednodniowego posła".

Biura informacyjne do dyspozycji obywateli

We wszystkich stolicach i niektórych dużych miastach Unii Europejskiej znajdują się biura informacyjne Parlamentu Europejskiego, a w niektórych państwach członkowskich są także oddziały regionalne. Służą one ułatwianiu bezpośrednich kontaktów między obywatelami a reprezentującą ich instytucją.

Biura informacyjne prowadzą kampanie informacyjne dotyczące różnych zagadnień europejskich. Organizują seminaria i konferencje, zwłaszcza dla uczniów i studentów wyższych uczelni, liderów opinii publicznej oraz dla mediów.

Dzięki biurom informacyjnym powstały również fora obywateli, które umożliwiają posłom do Parlamentu Europejskiego, władzom lokalnym, obywatelom i przedstawicielom grup społeczno-zawodowych prowadzenie dyskusji na temat ważnych kwestii dotyczących przyszłości Europy. Biura informacyjne organizują również spotkania między parlamentarzystami a władzami krajowymi, prasą i obywatelami.

Napisz do posła!

Parlament to przede wszystkim posłowie. To właśnie oni za sprawą mandatu powierzonego im przez obywateli podczas wyborów europejskich przegłosowują nowe akty prawne i podejmują inicjatywy polityczne, które mają wpływ na nasze codzienne życie, a także inspirują europejskie podejście do ważnych kwestii międzynarodowych.

Imiona i nazwiska, numery telefonów oraz adresy e-mailowe wszystkich posłów do Parlamentu Europejskiego znajdują się w informacjach osobowych dostępnych na stronie internetowej w menu „Posłowie". Można tam również znaleźć życiorysy posłów, informacje na temat ich okręgów wyborczych oraz grup politycznych, do których należą, a także informacje o pełnionej funkcji i pracach, które prowadzili w Parlamencie.

Dane kontaktowe znajdują się na str. 56–59.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Prawo europejskie – jak to działa?

Współdecyzja – która stawia Parlament Europejski na równi z Radą – stała się „zwykłą procedurą ustawodawczą" stosowaną przy przyjmowaniu unijnych aktów prawnych. Rada stanowi zasadniczo kwalifikowaną większością głosów, również w dziedzinach, w których przed przyjęciem Traktatu z Lizbony wymagana była jednogłośność.

Do obszarów polityki tradycyjnie podlegających tej procedurze – takich jak ochrona środowiska, transport, ochrona konsumentów, swobodny przepływ towarów i pracowników – dodano kolejnych 50 podstaw prawnych, co zwiększa ogólną liczbę do 86. Obecnie ma ona zastosowanie także do obszarów poprzednio stanowiących prawie wyłączną domenę Rady (m.in. do rolnictwa, rybołówstwa oraz inicjatyw w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych), a także do nowych obszarów działań Unii, takich jak turystyka, młodzież i sport.

Zwykła procedura ustawodawcza składa się z trzech etapów i przebiega w uproszczeniu w następujący sposób:

Komisja Europejska przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie projekt aktu prawnego.

W pierwszym czytaniu (stanowiącym pierwszy etap analizy projektu przez posłów) Parlament przyjmuje lub odrzuca poprawki (zmiany) do propozycji Komisji. Jeżeli Parlament nie wprowadzi zmian oraz, w dalszej kolejności, jeżeli Rada również zaakceptuje projekt Komisji, projekt nowego aktu prawnego zostaje przyjęty. Zostaje on także przyjęty, gdy Rada zaakceptuje poprawki Parlamentu. Nowe prawo może wejść w życie. Jeżeli Rada nie zatwierdzi wszystkich poprawek posłów, przedkłada Parlamentowi alternatywną propozycję stanowiącą wspólne stanowisko państw członkowskich.

Parlament ponownie zapoznaje się z dokumentem w drugim czytaniu. Procedura legislacyjna kończy się, jeżeli posłowie zaakceptują punkt widzenia Rady, jeżeli go odrzucą lub jeżeli nie zajmą stanowiska w terminie trzech miesięcy. Jednak gdy posłowie zaproponują poprawki do stanowiska Rady, ta ostatnia musi rozpatrzyć je w drugim czytaniu. Tekst ustawy zostaje przyjęty, jeżeli Rada zatwierdzi wszystkie poprawki.

W przeciwnym wypadku należy dążyć do osiągnięcia konsensusu – rozpoczyna się procedura pojednawcza. Zadanie to powierza się specjalnemu komitetowi, zwanemu pojednawczym, w którym zasiadają przedstawiciele obu instytucji. W cały ten proces zaangażowana jest również Komisja Europejska. Jeżeli w przeciągu sześciu tygodni komitet nie wyda wspólnego tekstu, prawo to nie powstanie.

Natomiast jeżeli przedstawiciele obu instytucji dojdą do porozumienia w sprawie brzmienia wspólnego tekstu, jest on poddawany pod trzecie i ostatnie czytanie w Parlamencie (podczas sesji plenarnej) oraz w Radzie. Jeżeli tekst zostanie zatwierdzony, staje się prawem. W przypadku braku decyzji proponowany akt prawny jest uznawany za nieprzyjęty.

Na samym początku procedury legislacyjnej tekst jest także przedstawiany parlamentom państw członkowskich, żeby mogły one w terminie ośmiu tygodni ocenić jego zgodność z zasadami pomocniczości i proporcjonalności. Jeżeli wystarczająca liczba parlamentów państw członkowskich wyrazi wątpliwość co do tych zasad, instytucje europejskie muszą ponownie rozpatrzyć wniosek i w razie potrzeby uzasadnić decyzję o kontynuowaniu procedury.

Specjalne procedury legislacyjne

Każda inna procedura, różna od opisanej powyżej, jest tzw. procedurą specjalną, łącznie z procedurą *ad hoc* stosowaną przy przyjmowaniu budżetu, opisaną w następnym rozdziale.

Przykładowo niektóre akty muszą być przyjmowane przez Radę jednogłośnie po uprzednim zatwierdzeniu przez Parlament Europejski. Posłowie mają więc pewnego rodzaju prawo weta, umożliwiające im odrzucenie lub przyjęcie tekstów w całości, bez możliwości złożenia poprawek. Tak dzieje się w przypadku wieloletnich ram finansowych, środków służących zwalczaniu dyskryminacji lub rozszerzeniu praw związanych z obywatelstwem (co poza tym wymaga ratyfikacji przez państwa członkowskie).

Inne akty są przyjmowane jednogłośnie lub kwalifikowaną większością głosów przez Radę po zasięgnięciu opinii Parlamentu. W takich przypadkach stanowisko posłów nie jest wiążące, a ostateczna decyzja należy do rządów. Ta procedura dotyczy np. środków w dziedzinie zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, przepisów o charakterze podatkowym w zakresie energii, a także ujednolicenia podatków od przychodu i podatków pośrednich. Ma ona również zastosowanie do operacyjnej współpracy policyjnej oraz do środków regulujących działania organów jednego z państw członkowskich na terytorium innego państwa członkowskiego UE.

Procedurze tej podlega również czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie zamieszkania, ale Rada – jednogłośnie, po zasięgnięciu opinii Parlamentu – może podjąć decyzję o zastosowaniu zwykłej procedury ustawodawczej.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Jak uchwala się budżet UE?

Parlament Europejski i Rada określają za pomocą specjalnej procedury ustawodawczej roczny budżet Unii na podstawie wieloletnich ram finansowych (pięć lat), ustalonych na mocy rozporządzenia przyjętego przez te dwa organy władzy budżetowej.

Każda instytucja, z wyjątkiem Europejskiego Banku Centralnego, opracowuje do 1 lipca każdego roku projekt wydatków na następny rok budżetowy. Komisja zbiera te projekty w projekt budżetu, który obejmuje przewidywane dochody oraz przewidywane wydatki. Projekt ten jest przedstawiany Parlamentowi Europejskiemu i Radzie najpóźniej 1 września. Rada przyjmuje stanowisko w sprawie projektu budżetu i przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu najpóźniej 1 października wraz z jego uzasadnieniem.

Budżet zostaje przyjęty, jeżeli w terminie 42 dni od tego przekazania Parlament Europejski zatwierdzi stanowisko Rady lub nie zajmie własnego stanowiska. Natomiast jeżeli Parlament przyjmie poprawki, przekazuje swój projekt budżetu Radzie i Komisji. Budżet zostaje przyjęty, jeżeli w terminie 10 dni Rada zatwierdzi wszystkie te poprawki.

W przeciwnym razie przewodniczący Parlamentu Europejskiego, w porozumieniu z przewodniczącym Rady, powołuje komitet pojednawczy – składający się z przedstawicieli obu organów władzy budżetowej – którego zadaniem jest osiągnięcie porozumienia w sprawie wspólnego projektu. Komisja bierze udział w tych pracach i próbuje działać na rzecz zbliżenia stanowisk. Jeżeli w terminie 21 dni komitetowi pojednawczemu nie uda się osiągnąć porozumienia w sprawie wspólnego projektu, Komisja musi przedstawić nowy projekt budżetu. Natomiast jeżeli uda mu się osiągnąć porozumienie, Parlament Europejski i Rada mają 14 dni na zatwierdzenie wspólnego projektu.

Budżet zostaje ostatecznie przyjęty, jeżeli w tym okresie i Parlament Europejski, i Rada zatwierdzą wspólny projekt lub nie zajmą stanowiska albo jeżeli jedna z tych instytucji zatwierdzi wspólny projekt, a druga nie zajmie stanowiska.

Natomiast Komisja przedstawia nowy projekt budżetu, jeżeli i Parlament Europejski, i Rada odrzucą wspólny projekt albo jeżeli jedna z tych instytucji odrzuci wspólny projekt, a druga nie zajmie stanowiska. Tak samo dzieje się w wypadku, gdy Parlament Europejski odrzuci wspólny projekt, natomiast Rada go zatwierdzi.

Jeżeli okaże się, że Parlament Europejski zatwierdzi wspólny projekt, natomiast Rada go odrzuci, Parlament Europejski – stanowiąc większością głosów zasiadających w nim posłów i trzema piątymi głosów oddanych – może potwierdzić ogół lub część poprawek. Jeżeli jedna z poprawek Parlamentu Europejskiego nie zostanie potwierdzona, przyjmuje się uzgodnione w komitecie pojednawczym stanowisko dotyczące pozycji budżetowej będącej przedmiotem poprawki. Na tej podstawie budżet zostaje ostatecznie przyjęty.

Unia Europejska – podstawowe pojęcia

Dorobek wspólnotowy (fr. *acquis communautaire*)

Pojęcie to odnosi się do praw i obowiązków, które są wspólne dla wszystkich krajów Unii Europejskiej. Dorobek wspólnotowy obejmuje prawodawstwo i traktaty europejskie, deklaracje i rezolucje, umowy międzynarodowe w dziedzinach kompetencji UE oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości. Kraje kandydujące muszą przyjąć dorobek wspólnotowy przed przystąpieniem do Unii, a następnie dokonać transpozycji prawodawstwa wspólnotowego do prawa krajowego.

Europejski Bank Centralny

Europejski Bank Centralny, który rozpoczął działalność 30 czerwca 1998 r. we Frankfurcie nad Menem, ma za zadanie prowadzenie polityki pieniężnej w krajach członkowskich strefy euro. Od 1 stycznia 1999 r. jego najważniejszą funkcją jest utrzymywanie stabilności cen w strefie euro oraz wdrażanie europejskiej polityki pieniężnej kształtowanej przez Europejski System Banków Centralnych. Bank Centralny działa w pełni niezależnie. Na mocy Traktatu z Lizbony Europejski Bank Centralny stał się instytucją europejską.

Europejski Bank Inwestycyjny

Misją Europejskiego Banku Inwestycyjnego, którego siedziba znajduje się w Luksemburgu, jest przyczynianie się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez zrównoważony rozwój terytorium Unii. Bank ten zapewnia długoterminowe finansowanie konkretnych przedsięwzięć o gwarantowanej opłacalności pod względem ekonomicznym, technicznym, ekologicznym i finansowym. Poza Unią EBI wspiera strategie przedakcesyjne krajów kandydujących, a także Bałkanów Zachodnich. Zajmuje się również wykonywaniem części finansowej umów zawieranych w ramach europejskiej polityki pomocy i współpracy na rzecz rozwoju.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, powołany na mocy traktatów rzymskich (1957), jest ciałem opiniodawczym reprezentującym różne grupy interesów gospodarczych i społecznych. Traktat przewiduje, że w określonych dziedzinach decyzja może zostać podjęta przez Radę lub Komisję jedynie po zasięgnięciu opinii EKES-u. Do dziedzin takich należą m.in.: polityka zatrudnienia, polityka społeczna, edukacja, zdrowie publiczne, ochrona konsumentów, spójność gospodarcza i społeczna, polityka rolna. W jego skład wchodzi 344 członków zgłoszonych przez rządy poszczególnych krajów i mianowanych przez Radę na pięć lat z możliwością ponownego wyboru.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do przyjmowania skarg dotyczących złych praktyk administracyjnych w działalności instytucji i organów unijnych (z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości i Sądu), składanych przez obywateli Unii oraz osoby fizyczne lub prawne znajdujące się w państwach członkowskich. Przykładowo mogą one dotyczyć braku lub odmowy dostępu do informacji, nieuzasadnionej opieszałości administracyjnej, niesprawiedliwych lub dyskryminacyjnych praktyk albo braku przejrzystości

Europejski Trybunał Obrachunkowy

W skład Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, którego siedziba znajduje się w Luksemburgu, wchodzi po jednej osobie z każdego państwa członkowskiego. Trybunał kontroluje zgodność z prawem oraz prawidłowość przychodów i wydatków Unii Europejskiej (a także wszelkich organów powołanych przez UE) oraz czuwa nad dobrym zarządzaniem jej finansami. Przedkłada on również Parlamentowi Europejskiemu i Radzie poświadczenie wiarygodności dotyczące rozliczeń, a także zgodności z prawem i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw. Trybunał może również powiadamiać o wszelkich nieprawidłowościach Parlament Europejski i Radę.

Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych

Od dnia 1 czerwca 1999 r. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) odpowiada za walkę z nadużyciami finansowymi przynoszącymi szkodę budżetowi Unii Europejskiej. Urząd może prowadzić dochodzenia w sprawie sposobu zarządzania wszystkimi instytucjami i organami Unii oraz ich finansowania, korzystając przy tym z pełnej niezależności operacyjnej.

Jednolity rynek

Unia Europejska to duży obszar, na którym osoby, towary, usługi i kapitał mogą z zasady swobodnie przepływać pomiędzy państwami członkowskimi, tak jakby państwa te stanowiły jeden kraj, bez kontroli na granicach i bez ceł. Zanim udało się to osiągnąć, potrzeba było jednak trochę czasu (np. cła między państwami EWG zostały zniesione dopiero 1 lipca 1968 r.). Na zlikwidowanie pozostałych barier w handlu trzeba było czekać nieco dłużej, tak więc jednolity rynek stał się rzeczywistością dopiero pod koniec 1992 r.

Karta praw podstawowych UE

Karta praw podstawowych UE zbiera w jednym tekście prawa obywatelskie, polityczne, ekonomiczne i społeczne zawarte dotychczas w różnych aktach prawnych krajowych, europejskich i międzynarodowych. Kartę, której treść została opracowana przez konwent złożony m.in. z posłów europejskich i krajowych, uroczyście proklamowano podczas szczytu europejskiego w Nicei w grudniu 2000 r. W październiku 2007 r. w Lizbonie podczas szczytu poświęconego reformie traktatów głowy państw i szefowie rządów UE postanowili uczynić ją prawnie wiążącą, o co wnioskował Parlament Europejski. Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony stało się to faktem. Niektóre państwa członkowskie, takie jak Czechy, Polska i Wielka Brytania, uzyskały jednak możliwość odstąpienia od niej.

Komisja Europejska

Komisja Europejska reprezentuje interesy Unii Europejskiej i stoi na ich straży. Ma niemal wyłączne prawo inicjatywy w zakresie aktów prawnych. W ramach polityk unijnych przygotowuje i wprowadza w życie akty prawne przyjęte przez Radę i Parlament Europejski. Komisja ma także uprawnienia wykonawcze, administracyjne i kontrolne. Jest ona faktycznie odpowiedzialna za planowanie i realizację wspólnych strategii politycznych, wykonuje budżet i zarządza programami unijnymi. Jako „strażniczka traktatów" Komisja czuwa nad stosowaniem prawodawstwa europejskiego w państwach członkowskich.

Przewodniczący Komisji Europejskiej, proponowany przez rządy państw członkowskich na podstawie wyników wyborów europejskich, jest wybierany przez Parlament Europejski bezwzględną większością głosów. Pozostałych członków Komisji – po jednym z każdego państwa członkowskiego (oprócz kraju pochodzenia przewodniczącego) – mianuje Rada w porozumieniu z państwami członkowskimi na pięcioletnią kadencję. Jeden z wiceprzewodniczących pełni również funkcję wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Komisja jako kolegium zatwierdzana jest w głosowaniu przez Parlament Europejski, przed którym odpowiada.

Komitet Regionów

Komitet Regionów, (KR), który został powołany do życia w 1994 r., jest organem politycznym występującym w imieniu samorządów terytorialnych. Traktaty nakładają na Komisję i Radę obowiązek zasięgania opinii Komitetu Regionów w przypadku wszelkich propozycji dotyczących dziedzin, których konsekwencje odczuwane są na szczeblu lokalnym lub regionalnym, takich jak spójność gospodarcza i społeczna, transeuropejskie sieci infrastruktury, zdrowie, edukacja i kultura, polityka zatrudnienia, środowisko, transport itp. Na mocy Traktatu z Lizbony Komitet Regionów uzyskał prawo odwoływania się do Trybunału Sprawiedliwości w przypadkach naruszenia zasady pomocniczości stwierdzonych w aktach prawnych, co do których musi on wydawać opinię. W skład Komitetu wchodzi 344 członków wybranych na szczeblu regionalnym lub lokalnym i mianowanych przez Radę na pięcioletnią kadencję na wniosek państw członkowskich.

Obywatelstwo europejskie

Obywatelstwo Unii posiada każda osoba mająca obywatelstwo jednego z państw członkowskich. Uzupełnia ono obywatelstwo krajowe, ale nie zastępuje go. Traktat z Lizbony podaje, że Unia we wszystkich swoich działaniach przestrzega zasady równości swoich obywateli, którym jej instytucje, organy i instancje poświęcają jednakową uwagę. Ponadto „podstawą funkcjonowania Unii jest demokracja przedstawicielska", a „obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie Unii w Parlamencie Europejskim".

Obywatele Unii mają m.in. prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. Mają także prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym mieszkają, na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa. Jeżeli na terytorium państwa trzeciego nie ma przedstawicielstwa jakiegoś państwa członkowskiego Unii, obywatele tego państwa mogą skorzystać z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych państw członkowskich Unii.

Podział kompetencji

Kompetencje Unii Europejskiej i państw członkowskich dzielą się na trzy kategorie:

— wyłączne kompetencje Unii (w wypadku gdy państwa członkowskie nieodwołalnie zrzekły się wszelkich możliwości działania) – obejmują głównie unię celną, zasady konkurencji, politykę pieniężną w strefie euro i wspólną politykę handlową;

— kompetencje dzielone (najczęstszy przypadek) – dotyczą np. rynku wewnętrznego, ochrony konsumentów, rolnictwa i rybołówstwa, energii, transportu, zdrowia publicznego, polityki społecznej i spójności terytorialnej, badań, współpracy na rzecz rozwoju i pomocy humanitarnej, a także obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;

— kompetencje lub obszary wsparcia (w wypadku gdy zadaniem UE jest wspieranie, koordynowanie i uzupełnianie działań państw członkowskich) – obejmują zwłaszcza ochronę zdrowia, przemysł, kulturę, turystykę, edukację i kształcenie zawodowe, młodzież i sport oraz ochronę cywilną.

Zasady pomocniczości i proporcjonalności odgrywają rolę regulatora zapewniającego poszanowanie tego podziału kompetencji.

Pomocniczość i proporcjonalność

Zasada pomocniczości ma na celu zagwarantowanie, że decyzja podejmowana jest na szczeblu władzy, który jest najbliżej obywatela, oraz upewnienie się, czy planowane działanie na szczeblu wspólnotowym jest uzasadnione w świetle możliwości, jakie stwarzałoby w tym zakresie podjęcie działania na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym. W praktyce Unia (oprócz dziedzin podlegających jej wyłącznej kompetencji) podejmuje działanie jedynie wtedy, gdy jest ono skuteczniejsze niż działanie podjęte na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym. Zasada ta jest ściśle związana z zasadą proporcjonalności, która zakłada, że działanie Unii nie może wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów określonych w Traktacie.

Na mocy Traktatu z Lizbony parlamenty państw członkowskich sprawdzają już na początku procedury ustawodawczej, czy zasady te są przestrzegane. Wystarczająca liczba parlamentów może zmusić instytucje UE do ponownego rozpatrzenia zasadności proponowanego aktu ustawodawczego, a także do uzasadnienia decyzji o kontynuowaniu procedury. Komitet Regionów uzyskał prawo odwoływania się w przypadkach naruszenia zasady pomocniczości stwierdzonych w aktach prawnych, które mogą być przyjęte jedynie po uprzednim wydaniu przez niego opinii.

Rada

Rada pełni wraz z Parlamentem funkcje prawodawcze i budżetowe. Na mocy Traktatu z Lizbony znacząco wzrosła liczba dziedzin, w których Rada stanowi kwalifikowaną większością głosów. Jest również najważniejszą instytucją podejmującą decyzje w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), jak również koordynacji polityki gospodarczej. Rada zbiera się na szczeblu ministrów państw członkowskich, będąc tym samym instytucją, która reprezentuje państwa członkowskie. Rada ma swoją siedzibę w Brukseli, przy czym zbiera się również w Luksemburgu.

Rada obraduje w różnych konfiguracjach, w których skład wchodzą odpowiedni ministrowie z państw członkowskich. Są to: Rada ds. Ogólnych; Rada do Spraw. Gospodarczych i Finansowych; Rada ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów; Rada ds. Konkurencyjności; Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych; Rada ds. Transportu,

Telekomunikacji i Energii; Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa; Rada ds. Środowiska Naturalnego oraz Rada ds. Edukacji, Młodzieży i Kultury. Pracom Rady w różnych konfiguracjach przewodniczą kolejno – przez sześć miesięcy – trzy kraje sprawujące rotacyjne przewodnictwo UE w okresie 18 miesięcy.

Radzie do Spraw Zagranicznych przewodniczy wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa – funkcja ta została stworzona na mocy Traktatu z Lizbony. Prowadzi on unijną wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa i czuwa nad spójnością działań zewnętrznych Unii. Wnosi wkład w opracowanie tej polityki i jako mandatariusz Rady realizuje ją również dzięki nowej Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych. Działa także w obszarze wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz uczestniczy w posiedzeniach Rady.

Rada Europejska

Rada Europejska uzyskała status instytucji Unii na mocy Traktatu z Lizbony. W ramach Rady Europejskiej – dwa razy w ciągu każdego półrocza – zbierają się głowy państw lub szefowie rządów państw członkowskich Unii Europejskiej. Jej rolą jest dostarczanie UE niezbędnych bodźców do rozwoju oraz określanie ogólnych kierunków polityki. Nie stanowi ona prawa i jej decyzje podejmowane są w drodze konsensusu.

Od wejścia w życie Traktatu z Lizbony Rada Europejska wybiera swojego przewodniczącego na okres dwóch i pół roku z możliwością jednorazowego odnowienia mandatu. Przewodniczący nie może sprawować mandatu krajowego, zapewnia przygotowanie i ciągłość prac Rady Europejskiej we współpracy z przewodniczącym Komisji i działa na rzecz ułatwienia spójności i konsensusu. Po każdym posiedzeniu Rady Europejskiej przewodniczący przedstawia Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie i reprezentuje Unię na zewnątrz, nie naruszając przy tym kompetencji wysokiego przedstawiciela.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Trybunał Sprawiedliwości, którego siedziba znajduje się w Luksemburgu, zapewnia poszanowanie interpretacji i stosowania traktatów założycielskich. W jego skład wchodzą sędziowie w liczbie równej liczbie państw członkowskich. Sędziom pomaga ośmiu rzeczników generalnych, mianowanych na sześć lat za wspólną zgodą państw członkowskich. Spełnia on dwie podstawowe funkcje: weryfikuje zgodność aktów instytucji europejskich i rządów z traktatami oraz wypowiada się na wniosek sądu krajowego na temat interpretacji lub prawomocności przepisów prawa unijnego. W skład Trybunału wchodzi również Sąd, w którym zasiada przynajmniej po jednym sędzim z każdego państwa członkowskiego, a także sądy wyspecjalizowane.

Unia Gospodarcza i Walutowa

Mianem unii gospodarczej i walutowej (UGW) określa się proces mający na celu harmonizację polityki gospodarczej i pieniężnej państw członkowskich Unii, związany zwłaszcza z ustanowieniem wspólnego pieniądza – euro. W dniu 1 stycznia 1999 r. nastąpiło nieodwołalne usztywnienie kursów wymiany i wprowadzenie jednolitego pieniądza w państwach UGW.

W dniu 1 stycznia 2002 r. narodowe środki płatnicze zastąpiono monetami i banknotami euro. Nie wszystkie państwa członkowskie przyjęły euro jako jednolitą walutę.

Dwanaście państw członkowskich, które przystąpiły do Unii 1 maja 2004 r., zobowiązało się do przyjęcia euro z chwilą, gdy spełnią wszystkie ustalone kryteria (tzw. kryteria konwergencji). Celem tych kryteriów jest zapewnienie, że rozwój gospodarczy w obrębie UGW jest zrównoważony i nie jest przyczyną napięć pomiędzy państwami członkowskimi.

Unia Europejska

Unia Europejska opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawa, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

Traktat z Lizbony połączył Wspólnotę Europejską i Unię Europejską w jedną całość – Unię Europejską, posiadającą jedną osobowość prawną. Zlikwidował w ten sposób dawny system podziału na „trzy filary", z których dwa ostatnie były zasadniczo międzyrządowe (wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa oraz wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne). Odtąd istnieją jedne ramy instytucjonalne, w których stosuje się generalnie „metodę wspólnotową", z wyjątkiem szczególnych procedur przewidzianych dla polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony.

Unijne akty prawne

W celu wykonywania kompetencji Unii instytucje przyjmują rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie. Rozporządzenie ma ogólny zasięg, jest obowiązujące w całości i ma bezpośrednie zastosowanie w każdym państwie członkowskim. Dyrektywa jest wiążąca dla każdego państwa członkowskiego, które jest adresatem, w zakresie wyników do uzyskania, natomiast pozostawia instancjom krajowym swobodę co do formy i sposobów realizacji. Decyzja jest wiążąca w całości. Zalecenia i opinie nie mają charakteru wiążącego.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Najważniejsze daty integracji europejskiej

9 maja 1950 – Francuski minister spraw zagranicznych, Robert Schuman, proponuje utworzenie pomiędzy Francją a Niemcami Zachodnimi wspólnoty węgla i stali. Propozycja ta opiera się na koncepcjach Jeana Monneta. Datę przemówienia Roberta Schumana, 9 maja, świętuje się od tego czasu co roku jako „Dzień Europy".

Kwiecień 1951 – Niemcy Zachodnie, Francja, Włochy, Holandia, Belgia i Luksemburg tworzą na podstawie planu Schumana Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (EWWiS), która zostaje ustanowiona na mocy traktatu paryskiego.

Marzec 1957 – Sześć państw założycielskich podpisuje traktaty rzymskie ustanawiające Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG), tj. „wspólny rynek", a także Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom), które wchodzą w życie 1 stycznia 1958 r.

Marzec 1958 – Sesja inauguracyjna Europejskiego Zgromadzenia Parlamentarnego.

Marzec 1962 – Europejskie Zgromadzenie Parlamentarne zmienia nazwę na Parlament Europejski.

Lipiec 1968 – Na 18 miesięcy przed przewidzianą datą zostają całkowicie zniesione cła na produkty przemysłowe oraz zostaje wprowadzona wspólna zewnętrzna taryfa celna.

Styczeń 1973 – Pierwsze rozszerzenie Wspólnoty: do EWG przystępują Dania, Irlandia i Wielka Brytania.

Czerwiec 1979 – Odbywają się pierwsze wybory powszechne do Parlamentu Europejskiego. Wcześniej posłowie byli delegowani przez parlamenty narodowe. Zostaje wybranych 410 posłów do Parlamentu Europejskiego z 9 państw.

Styczeń 1981 – Grecja przystępuje do EWG.

Czerwiec 1984 – Wybory do Parlamentu Europejskiego: zostaje wybranych 434 posłów do Parlamentu Europejskiego z 10 państw.

Styczeń 1986 – Hiszpania i Portugalia przystępują do EWG.

Lipiec 1987 – Wchodzi w życie Jednolity Akt Europejski. Zostają wzmocnione uprawnienia Parlamentu.

Czerwiec 1989 – Wybory do Parlamentu Europejskiego: zostaje wybranych 518 posłów do Parlamentu Europejskiego z 12 państw.

Listopad 1989 – Upadek muru berlińskiego, koniec „zimnej wojny". Granica podziału Europy zaczyna się zacierać.

Styczeń 1993 – Ustanowienie rynku wewnętrznego wraz z czterema swobodami. Swobodny przepływ towarów, usług, osób i kapitału staje się od tej chwili rzeczywistością.

Listopad 1993 – Wchodzi w życie podpisany w Maastricht Traktat o Unii Europejskiej. Określa on plany dotyczące przyszłej jednolitej waluty, polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a także ściślejszej współpracy w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Nazwa „Unia Europejska" zastępuje oficjalnie „Wspólnotę Europejską". Wprowadzona zostaje procedura współdecyzji, która nadaje Parlamentowi Europejskiemu rzeczywistą władzę ustawodawczą.

Czerwiec 1994 – Wybory do Parlamentu Europejskiego: zostaje wybranych 567 posłów do Parlamentu Europejskiego z 12 państw.

Styczeń 1995 – Austria, Finlandia i Szwecja przystępują do UE.

Maj 1999 – Wchodzi w życie Traktat z Amsterdamu. Przewiduje on działania mające na celu reformę instytucji wspólnotowych, wzmocnienie wpływów Europy na świecie oraz przeznaczenie większych środków na kwestie związane z zatrudnieniem i prawami obywatelskimi.

Czerwiec 1999 – Wybory do Parlamentu Europejskiego: zostaje wybranych 626 posłów do Parlamentu Europejskiego z 15 państw.

Grudzień 2001 – Rada Europejska w Laeken przyjmuje deklarację w sprawie przyszłości Unii, która otwiera drogę do nowej, wielkiej reformy UE, a także do utworzenia konwentu odpowiedzialnego za opracowanie konstytucji europejskiej.

Styczeń 2002 – Banknoty i monety euro wchodzą do obiegu w 12 krajach i zastępują używane do tej pory waluty krajowe.

Luty 2003 – Wchodzi w życie Traktat z Nicei. Przygotowuje on UE na przystąpienie w następnym roku 10 nowych członków. Przyjęta zostaje Karta praw podstawowych.

Lipiec 2003 – Konwent w sprawie przyszłości Europy kończy prace nad przygotowaniem projektu konstytucji europejskiej.

Maj 2004 – Cypr, Czechy, Estonia, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Słowenia i Słowacja przystępują do UE.

Czerwiec 2004 – Wybory do Parlamentu Europejskiego: zostaje wybranych 732 posłów do Parlamentu Europejskiego z 25 krajów.

Październik 2004 – Głowy państw i szefowie rządów podpisują Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy.

Maj–czerwiec 2005 – Rozpoczęcie okresu refleksji po odrzuceniu projektu konstytucji w referendach we Francji i w Holandii.

Styczeń 2007 – Do UE przystępują Bułgaria i Rumunia. Liczba posłów zwiększa się do 785. Słowenia przyjmuje walutę euro i staje się 13. państwem członkowskim strefy euro.

Marzec 2007 – Z okazji 50. rocznicy podpisania traktatów rzymskich Parlament podpisuje wspólnie z Radą i Komisją deklarację berlińską.

Październik 2007 – Na szczycie w Lizbonie szefowie państw i rządów UE osiągają porozumienie w sprawie reformy traktatów.

Grudzień 2007 – Przewodniczący Parlamentu, Komisji i Rady Unii Europejskiej uroczyście podpisują Kartę praw podstawowych, a głowy państw i szefowie rządów podpisują Traktat z Lizbony.

Styczeń 2008 – Cypr i Malta przyjmują euro.

Styczeń 2009 – Słowacja przyjmuje euro i zostaje 16. państwem członkowskim strefy euro.

Czerwiec 2009 – Wybory do Parlamentu Europejskiego. Zostaje wybranych 736 posłów w 27 krajach.

Grudzień 2009 – Wchodzi w życie Traktat z Lizbony. Unia Europejska uzyskuje osobowość prawną, a Karta praw podstawowych staje się dokumentem prawnie wiążącym. Parlament uzyskuje szersze uprawnienia ustawodawcze, budżetowe i kontrolne nad innymi instytucjami. Procedura współdecyzji – wraz z głosowaniem kwalifikowaną większością głosów – staje się zwykłą procedurą prawodawczą stosowaną do przyjmowania ustaw europejskich i zostaje rozciągnięta na prawie wszystkie dziedziny kompetencji UE.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Adresy Parlamentu Europejskiego

Parlament Europejski
Rue Wiertz/Wiertzstraat 60
1047 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
+32 22842111
+32 22306933

Parlament Europejski
Plateau du Kirchberg
BP 1601
2929 Luxembourg
LUXEMBOURG
+352 4300-1
+352 4300-24842

Parlament Europejski
Allée du Printemps
BP 1024/F
67070 Strasbourg Cedex
FRANCE
+33 388174001
+33 388174860

Petycje

Parlament Europejski
Przewodniczący Parlamentu Europejskiego
Rue Wiertz/Wiertzstraat 60
1047 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Korespondencja z obywatelami

Parlament Europejski
Wydział ds. Korespondencji z Obywatelami
GOL03A012
2929 Luxembourg
LUXEMBOURG
+352 4300-27072

Wizyty i seminaria

Parlament Europejski
Dział Wizyt i Seminariów
Rue Wiertz/Wiertzstraat 60
1047 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
+32 22842111
+32 22843530

Parlament Europejski
Dział Wizyt i Seminariów
Bureau de Strasbourg
BP 1024 F
67070 Strasbourg Cedex
FRANCE
+33 388175184

Parlament Europejski
Dział Wizyt i Seminariów
7, rue du Marché-aux-Herbes
1728 Luxembourg
LUXEMBOURG
+352 4300-22597
+352 4300-22457
epluxembourg@europarl.europa.eu

Możesz również wypełnić formularz drogą elektroniczną na stronie internetowej Parlamentu Europejskiego pod adresem: **www.europarl.europa.eu**

Biura informacyjne

BELGIQUE/BELGIË

BRUXELLES

Adres pocztowy:
Rue Wiertz/Wiertzstraat 60
1047 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Wizyty: Rue de Treves/Trierstraat 3
1050 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
☎ +32 22842005
FAX +32 22307555
@ epbrussels@europarl.europa.eu
www.europarl.be

БЪЛГАРИЯ/BULGARIA

SOFIA

Moskovska Str. 9
1000 Sofia
BULGARIA
☎ +359 29853545
FAX +359 29819944
@ epsofia@europarl.europa.eu
www.europarl.bg

ČESKÁ REPUBLIKA

PRAHA

Jungmannova ul. 24
110 00 Praha 1
ČESKÁ REPUBLIKA
☎ +420 255708208
FAX +420 255708200
@ eppraha@europarl.europa.eu
www.evropsky-parlament.cz

DANMARK

KØBENHAVN

Gothersgade 115
1123 København K
DANMARK
☎ +45 33143377
FAX +45 33150805
@ epkobenhavn@europarl.europa.eu
www.europarl.dk

DEUTSCHLAND

BERLIN

Unter den Linden 78
10117 Berlin
DEUTSCHLAND
☎ +49 3022801000
FAX +49 3022801111
@ epberlin@europarl.europa.eu
www.europarl.de

MÜNCHEN

Erhardtstraße 27
80469 München
DEUTSCHLAND
☎ +49 8920208790
FAX +49 89202087973
@ epmuenchen@europarl.europa.eu
www.europarl.de

EESTI

TALLINN

Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI
☎ +372 6306969
FAX +372 6306968
@ eptallinn@europarl.europa.eu
www.europarl.ee

ÉIRE/IRELAND

DUBLIN

43 Molesworth Street
Dublin 2
IRELAND
☎ +353 16057900
FAX +353 16057999
@ epdublin@europarl.europa.eu
www.europarl.ie

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

ATHINA

Leof. Amalias 8
105 57 Athina
GREECE
☎ +30 2103278900
FAX +30 2103311540
@ epathinai@europarl.europa.eu
www.europarl.gr

ESPAÑA

MADRID

Paseo de la Castellana, 46
28046 Madrid
ESPAÑA
☎ +34 914364747
FAX +34 915783171
@ epmadrid@europarl.europa.eu
www.europarl.es

BARCELONA

Passeig de Gràcia, 901r
08008 Barcelona
ESPAÑA
☎ +34 932722044
FAX +34 932722045
@ epbarcelona@europarl.europa.eu
www.europarlbarcelona.eu

FRANCE

PARIS
288 bd Saint-Germain
75341 Paris Cedex 07
FRANCE
+33 140634000
+33 145515253
epparis@europarl.europa.eu
www.europarl.fr

STRASBOURG
Centre de presse – BP 1024
67070 Strasbourg Cedex
FRANCE
+33 388174001
+33 388175184
epstrasbourg@europarl.europa.eu

MARSEILLE
2 rue Henri-Barbusse
BP 22164
13241 Marseille Cedex 01
FRANCE
+33 496115290
+33 491909503
epmarseille@europarl.europa.eu
http://sudest.europarl.fr

ITALIA

ROMA
Via IV Novembre 149
00187 Roma
ITALIA
+39 06699501
+39 0669950200
eproma@europarl.europa.eu
www.europarl.it

MILANO
Corso Magenta 59
20123 Milano
ITALIA
+39 024344171
+39 02434417500
epmilano@europarl.europa.eu
www.europarl.it

ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS

NICOSIA
Vyronos Avenue 30
1096 Nicosia
CYPRUS
+357 22870500
+357 22767733
epnicosia@europarl.europa.eu
www.europarl.europa.eu/nicosia

LATVIJA

RĪGA
Aspazijas bulvāris 28
Rīga, LV-1050
LATVIJA
+371 67085460
+371 67085470
epriga@europarl.europa.eu
www.europarl.lv

LIETUVA

VILNIUS
Naugarduko g. 10
LT-01309 Vilnius
LIETUVA
+370 52120766
+370 52619828
epvilnius@europarl.europa.eu
www.europarl.lt

LUXEMBOURG

LUXEMBOURG
7, rue du Marché-aux-Herbes
1728 Luxembourg
LUXEMBOURG
+352 4300-22597
+352 4300-22457
epluxembourg@europarl.europa.eu

MAGYARORSZÁG

BUDAPEST
Deák Palota
Budapest
Deák Ferenc u. 15.
1052
MAGYARORSZÁG
+36 14113540
+36 14113560
epbudapest@europarl.europa.eu
www.europarl.hu

MALTA

VALLETTA
254, St Paul's Street
Valletta
1215
MALTA
+356 21235075
+356 21230661
epvalletta@europarl.europa.eu
www.europarlmt.eu

NEDERLAND

DEN HAAG
Korte Vijverberg 6
2513 AB Den Haag
NEDERLAND
+31 703135400
+31 703647001
epdenhaag@europarl.europa.eu
www.europeesparlement.nl

ÖSTERREICH

WIEN

Wipplingerstraße 35
1010 Wien
ÖSTERREICH
+43 151617-0
+43 15132515
epwien@europarl.europa.eu
www.europarl.at

POLSKA

WARSZAWA

Ul. Jasna 14/16a
00-041 Warszawa
POLSKA
+48 225952470
+48 225952480
epwarszawa@europarl.europa.eu
www.europarl.pl

PORTUGAL

LISBOA

Largo Jean Monnet 1–6
1269-070 Lisboa
PORTUGAL
+351 213504900
+351 213540004
eplisboa@europarl.europa.eu
www.parleurop.pt

ROMÂNIA

BUCUREŞTI

Vasile Lascar Street 31
floor 1 – Sector 2
020492 Bucureşti
ROMÂNIA
+40 213157986
+40 213157929
epbucarest@europarl.europa.eu
www.europarl.ro

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Breg 14
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
+386 12528830
+386 12528840
epljubljana@europarl.europa.eu
www.europarl.si

SLOVENSKO

BRATISLAVA

Palisády 29
811 06 Bratislava
SLOVENSKO
+421 259429683
+421 259429687
epbratislava@europarl.europa.eu
www.europskyparlament.sk

SUOMI/FINLAND

HELSINKI/HELSINGFORS

Pohjoisesplanadi 31/
Norra esplanaden 31
FI-00100 Helsinki/Helsingfors
SUOMI/FINLAND
+358 96220450
+358 96222610
ephelsinki@europarl.europa.eu
www.europarl.fi

SVERIGE

STOCKHOLM

Regeringsgatan 65, 6 tr.
SE-111 56 Stockholm
SVERIGE
+46 856244455
+46 856244499
epstockholm@europarl.europa.eu
www.europaparlamentet.se

UNITED KINGDOM

LONDON

2 Queen Anne's Gate
London
SW1H 9AA
UNITED KINGDOM
+44 2072274300
+44 2072274302
eplondon@europarl.europa.eu
www.europarl.org.uk

EDINBURGH

The Tun
4 Jackson's Entry
Holyrood Road
Edinburgh
EH8 8PJ
UNITED KINGDOM
+44 1315577866
+44 1315574977
epedinburgh@europarl.europa.eu
www.europarl.org.uk

QA-30-09-213-PL-C

Więcej informacji na stronie internetowej:

www.europarl.europa.eu

Niniejsza publikacja została opracowana przez
Dyrekcję Generalną ds. Komunikacji
Parlamentu Europejskiego.

Oddano do druku w kwietniu 2010 r.

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Zdjęcia

Bernard Rouffignac/Architekci: Architecture Studio, str. 2, 3, 43, 55; ccvision.de, str. 15; Corbis, str. 10, 12, 16, 20; Phovoir, str. 14; Unia Europejska, str. 8, 18, 24, 28, 31, 32; Unia Europejska/ECHO/ Daniel Dickinson, str. 26; Unia Europejska/Pietro Naj-Oleari, str. 6, 18, 30; Unia Europejska/Architekt: Architecture Studio, okładka, str. 36, 42; Unia Europejska/Pietro Naj-Oleari/Architekt: Architecture Studio, str. 40; Unia Europejska/Pietro Naj-Oleari/ Architekt: Association des architectes du CIC: Vanden Bossche sprl, C.R.V. s.a., CDG sprl, Studiegroep D. Bontinck, Façade and Hemicycle Interior Design– Arch. Michel Bouquillon, str. 18, 34.

Wiele informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (http://europa.eu).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2010

© Unia Europejska, 2010
Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Printed in Germany

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE BIELONYM BEZ CHLORU PIERWIASTKOWEGO (ECF)

Urząd Publikacji

Twarze Parlamentu Europejskiego 2009–2011

Spis treści

- Przedmowa przewodniczącego 3
- Parlament Europejski 5
  - Przewodniczący Parlamentu Europejskiego 5
  - Posłowie do Parlamentu Europejskiego i grupy polityczne 6
- Organy polityczne 10
  - Konferencja Przewodniczących 10
  - Członkowie Konferencji Przewodniczących 10
  - Prezydium 12
  - Kwestorzy 12
  - Członkowie Prezydium 13
- Komisje parlamentarne 16
  - Komisje stałe i ich przewodniczący 16
  - Komisja specjalna 18
- Delegacje 19
  - Delegacje i ich przewodniczący 19
  - Wielostronne zgromadzenia parlamentarne 21
- Sekretariat Generalny 22

Przedmowa przewodniczącego

Parlament Europejski, reprezentujący niemal 500 milionów obywateli w 27 państwach członkowskich, jest sercem systemu demokratycznego. Pełni rolę zarówno instytucjonalną, jak i społeczną. Stoi przed nim również inne zadanie – stworzenie nowej wizji Europy w czasach wielu wyzwań.

Podejmując działania związane z kryzysem gospodarczym, Europa powinna przemawiać jednym głosem. Na ulicach za żelazną kurtyną słyszało się kiedyś hasło: „Nie ma wolności bez solidarności". Dziś możemy powiedzieć: „Bez solidarności nie ma wspólnoty", nie istnieje też nowoczesna, silna Europa. Musimy wystrzegać się pokusy protekcjonizmu czy ponownej nacjonalizacji strategii politycznych UE. Jeżeli chcemy osiągnąć pełną integrację naszego ponownie zjednoczonego kontynentu, polityka spójności musi nadal stanowić priorytet kolejnych wieloletnich ram finansowych.

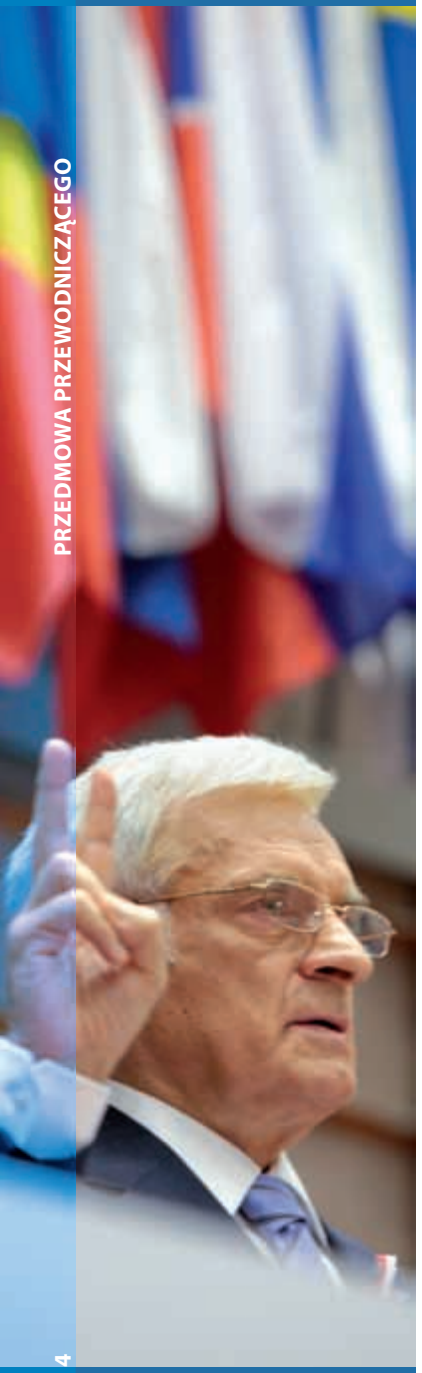

Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony dnia 1 grudnia 2009 r. pojawiły się nowe szanse i możliwości. Wspólny rynek jest naszym wielkim osiągnięciem. Musimy go chronić i konsolidować, by zagwarantować, że Europa pozostanie konkurencyjna. Stajemy także przed kryzysem energetycznym oraz kryzysem związanym ze zmianami klimatu. Nadszedł czas, aby Unia Europejska wypracowała wspólną politykę energetyczną.

W tym kontekście musimy także stworzyć spójną i skuteczną politykę zagraniczną, która obejmie wizję światowego porządku i partnerstwa. Unia Europejska występuje w obronie praw człowieka oraz praw mniejszości. Ustanowiona przez Parlament nagroda im. Sacharowa, którą honorujemy obrońców praw człowieka, jest tutaj dobrym przykładem.

Dzięki Traktatowi z Lizbony znacznie wzrosły prerogatywy Parlamentu Europejskiego. Musi on w związku z tym zapewnić, że będzie uważnie słuchał i podejmował odpowiednie działania. W związku z tym wśród naszych priorytetów powinny znaleźć się bardziej ożywione debaty podczas posiedzeń plenarnych oraz ściślejsze partnerstwo z innymi instytucjami i parlamentami krajowymi 27 państw członkowskich.

Wybór mojej osoby na stanowisko przewodniczącego Parlamentu Europejskiego symbolizuje wyrażane przez obywateli pragnienie zjednoczonego kontynentu. Nie ma już starej i nowej Europy. Dziś jest to nasza wspólna Europa, projekt wymagający energii i ciężkiej pracy, projekt, o którym marzyły pokolenia Europejczyków. Jestem gotów odegrać moją rolę w tym dziele, ponieważ podzielam te marzenia.

Jerzy Buzek
Przewodniczący Parlamentu Europejskiego

PARLAMENT EUROPEJSKI

Parlament Europejski

Parlament Europejski jest organem parlamentarnym Unii Europejskiej (UE). Parlament tej kadencji liczy 736 posłów pochodzących z 27 państw członkowskich UE. Ponad jedna trzecia z nich to kobiety. Parlament Europejski, którego siedzibą jest Strasburg, pracuje w trzech miejscach: w Brukseli, Luksemburgu i Strasburgu.

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący Parlamentu wybierany jest na odnawialny okres dwóch i pół roku, który odpowiada połowie kadencji. Przewodniczący reprezentuje Parlament na zewnątrz i w stosunkach z innymi instytucjami Unii Europejskiej. Przewodniczy on posiedzeniom plenarnym, posiedzeniom Prezydium Parlamentu (składającego się między innymi z 14 wiceprzewodniczących) oraz Konferencji Przewodniczących grup politycznych.

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego (1958–2011)

1958–1960	Robert Schuman
1960–1962	Hans Furler
1962–1964	Gaetano Martino
1964–1965	Jean Duvieusart
1965–1966	Victor Leemans
1966–1969	Alain Poher
1969–1971	Mario Scelba
1971–1973	Walter Behrendt
1973–1975	Cornelis Berkhouwer

ROBERT SCHUMAN

1975–1977	Georges Spénale
1977–1979	Emilio Colombo
1979–1982	Simone Veil
1982–1984	Pieter Dankert
1984–1987	Pierre Pflimlin
1987–1989	Lord Plumb
1989–1992	Enrique Barón Crespo
1992–1994	Egon A. Klepsch
1994–1997	Klaus Hänsch
1997–1999	José María Gil-Robles
1999–2002	Nicole Fontaine
2002–2004	Pat Cox
2004–2007	Josep Borrell Fontelles
2007–2009	Hans-Gert Pöttering
2009–…	Jerzy Buzek

Posłowie do Parlamentu Europejskiego i grupy polityczne

Posłowie zasiadają w Parlamencie Europejskim w grupach politycznych – tworzą je w zależności od poglądów politycznych, bez względu na narodowość. Grupa polityczna składa się z posłów wybranych w co najmniej jednej czwartej państw członkowskich UE i liczy co najmniej 25 członków. W Parlamencie Europejskim jest obecnie siedem grup politycznych. Posłowie, którzy nie należą do żadnej z tych grup, określani są jako niezrzeszeni. Grupy polityczne zatrudniają własnych pracowników, a posłowie mają do dyspozycji asystentów.

Lista grup politycznych

1. Grupa Europejskiej Partii Ludowej
(Chrześcijańscy Demokraci)
(EPL)

2. Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów
i Demokratów w Parlamencie Europejskim
(S&D)

3. Grupa Porozumienia Liberałów
i Demokratów na rzecz Europy
(ALDE)

4. Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie
(Zieloni/EFA)

5. Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy
(ECR)

6. Konfederacyjna Grupa Zjednoczonej
Lewicy Europejskiej / Nordycka Zielona Lewica
(GUE/NGL)

7. Europa Wolności i Demokracji
(EFD)

Niezrzeszeni
(NI)

Skład Parlamentu Europejskiego

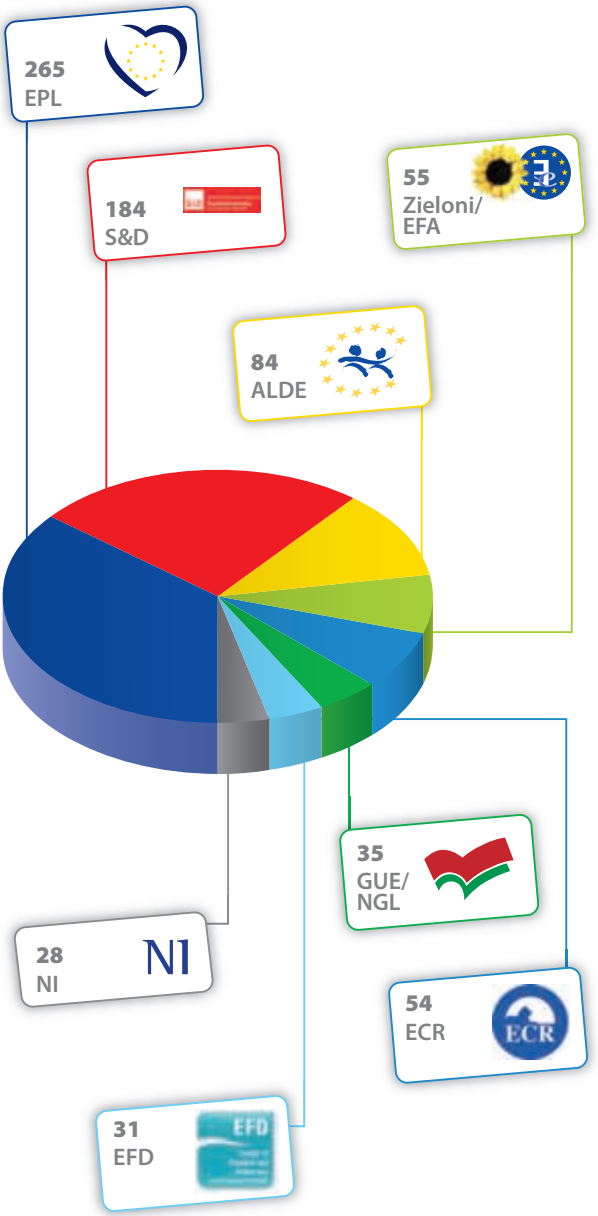

Podział mandatów według grupy politycznej i państwa członkowskiego po wyborach z czerwca 2009 r.

	EPL	S&D	ALDE	Zieloni/ EFA	ECR	GUE/ NGL	EFD	NI	Razem
Belgia (BE)	5	5	5	4	1			2	22
Bułgaria (BG)	6	4	5					2	17
Czechy (CZ)	2	7			9	4			22
Dania (DK)	1	4	3	2		1	2		13
Niemcy (DE)	42	23	12	14		8			99
Estonia (EE)	1	1	3	1					6
Irlandia (IE)	4	3	4			1			12
Grecja (EL)	8	8		1		3	2		22
Hiszpania (ES)	23	21	2	2		1		1	50
Francja (FR)	29	14	6	14		5	1	3	72
Włochy (IT)	35	21	7				9		72
Cypr (CY)	2	2				2			6
Łotwa (LV)	3	1	1	1	1	1			8
Litwa (LT)	4	3	2		1		2		12
Luksemburg (LU)	3	1	1	1					6
Węgry (HU)	14	4			1			3	22
Malta (MT)	2	3							5
Holandia (NL)	5	3	6	3	1	2	1	4	25
Austria (AT)	6	4		2				5	17
Polska (PL)	28	7			15				50
Portugalia (PT)	10	7				5			22
Rumunia (RO)	14	11	5					3	33
Słowenia (SI)	3	2	2						7
Słowacja (SK)	6	5	1				1		13
Finlandia (FI)	4	2	4	2			1		13
Szwecja (SE)	5	5	4	3		1			18
Wielka Brytania (UK)		13	11	5	25	1	12	5	72
Razem	**265**	**184**	**84**	**55**	**54**	**35**	**31**	**28**	736

Traktat z Lizbony, który wszedł w życie 1 grudnia 2009 r., przewiduje 751 posłów.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Organy polityczne

Konferencja Przewodniczących

Konferencję Przewodniczących tworzą przewodniczący Parlamentu Europejskiego i przewodniczący grup politycznych. Określa ona organizację prac Parlamentu i wszystkie kwestie związane z ustalaniem programu prac legislacyjnych:

- kalendarz i porządek dzienny posiedzeń plenarnych;
- skład komisji, delegacji i podział kompetencji między nimi;
- program prac legislacyjnych.

Odgrywa również istotną rolę w stosunkach Parlamentu Europejskiego z innymi instytucjami Unii Europejskiej, państwami trzecimi i organizacjami pozawspólnotowymi.

Członkowie Konferencji Przewodniczących

Przewodniczący PE i przewodniczący grup politycznych

Jerzy BUZEK — EPL, PL
Przewodniczący

Joseph DAUL Przewodniczący Grupy Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci)	EPL, FR	
Martin SCHULZ Przewodniczący Grupy Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim	S&D, DE	
Guy VERHOFSTADT Przewodniczący Grupy Porozumienia Liberałów i Demokratów na rzecz Europy	ALDE, BE	
Rebecca HARMS Współprzewodnicząca Grupy Zielonych / Wolnego Przymierza Europejskiego	Zieloni/EFA, DE	
Daniel COHN-BENDIT Współprzewodniczący Grupy Zielonych / Wolnego Przymierza Europejskiego	Zieloni/EFA, FR	
Michał Tomasz KAMIŃSKI Przewodniczący Europejskich Konserwatystów i Reformatorów	ECR, PL	
Lothar BISKY Przewodniczący Konfederacyjnej Grupy Zjednoczonej Lewicy Europejskiej / Nordyckiej Zielonej Lewicy	GUE/NGL, DE	
Nigel Paul FARAGE Współprzewodniczący Europy Wolności i Demokracji	EFD, UK	

Francesco Enrico SPERONI — EFD, IT
Współprzewodniczący Europy Wolności i Demokracji

Prezydium

Prezydium składa się z przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, 14 wiceprzewodniczących i 5 kwestorów o statusie obserwatorów, wybranych przez zgromadzenie na odnawialny okres dwóch i pół roku.

Sprawuje ono kontrolę nad wewnętrznym funkcjonowaniem Parlamentu i odpowiada w szczególności za:

— planowanie budżetu Parlamentu Europejskiego;
— organizację administracyjną i finansową;
— sekretariat i jego służby.

Kwestorzy

Kwestorzy są odpowiedzialni za kwestie administracyjne i finansowe bezpośrednio dotyczące posłów. Pięciu kwestorów ma głos doradczy w Prezydium. Kwestorzy dbają, aby posłowie dysponowali wszelką infrastrukturą niezbędną do wykonywania mandatu.

Członkowie Prezydium

Przewodniczący

Jerzy BUZEK	(EPL, PL)

Wiceprzewodniczący

Gianni PITTELLA	(S&D, IT)

Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU	(EPL, EL)

Stavros LAMBRINIDIS	(S&D, EL)

Miguel Ángel MARTÍNEZ MARTÍNEZ	(S&D, ES)

Alejo VIDAL-QUADRAS	(EPL, ES)

Dagmar ROTH-BEHRENDT	(S&D, DE)

	Libor ROUČEK	(S&D, CZ)
	Isabelle DURANT	(Zieloni/EFA, BE)
	Roberta ANGELILLI	(EPL, IT)
	Diana WALLIS	(ALDE, UK)
	Pál SCHMITT	(EPL, HU)
	Edward McMILLAN-SCOTT	(NI, UK)
	Rainer WIELAND	(EPL, DE)
	Silvana KOCH-MEHRIN	(ALDE, DE)

Kwestorzy

Lidia GERINGER de OEDENBERG	(S&D, PL)	
Jim HIGGINS	(EPL, IE)	
Astrid LULLING	(EPL, LU)	
Jiří MAŠTÁLKA	(GUE, CZ)	
Bill NEWTON DUNN	(ALDE, UK)	

PARLAMENT EUROPEJSKI

Komisje parlamentarne

Prace związane z przygotowaniem do sesji plenarnych Parlamentu wykonywane są przez 20 komisji parlamentarnych, które zajmują się wszystkimi dziedzinami – od praw kobiet, poprzez ochronę zdrowia, do ochrony konsumentów. W skład komisji parlamentarnej wchodzi 24–76 posłów do Parlamentu Europejskiego, przewodniczący, Prezydium i Sekretariat. Parlament może również powoływać podkomisje i komisje specjalne w celu zbadania specyficznych kwestii oraz komisje śledcze, które pozostają pod jego kontrolą. Debaty w komisji są otwarte dla publiczności.

Komisje stałe i ich przewodniczący

- **Komisja Spraw Zagranicznych**
  Gabriele ALBERTINI (EPL, IT)
  - **Podkomisja Praw Człowieka**
    Heidi HAUTALA (Zieloni/EFA, FI)
  - **Podkomisja Bezpieczeństwa i Obrony**
    Arnaud DANJEAN (EPL, FR)
- **Komisja Rozwoju**
  Eva JOLY (Zieloni/EFA, FR)
- **Komisja Handlu Międzynarodowego**
  Vital MOREIRA (S&D, PT)
- **Komisja Budżetowa**
  Alain LAMASSOURE (EPL, FR)
- **Komisja Kontroli Budżetowej**
  Luigi de MAGISTRIS (ALDE, IT)

- **Komisja Gospodarcza i Monetarna**
  Sharon BOWLES (ALDE, UK)
- **Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych**
  Pervenche BERÈS (S&D, FR)
- **Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności**
  Jo LEINEN (S&D, DE)
- **Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii**
  Herbert REUL (EPL, DE)
- **Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów**
  Malcolm HARBOUR (ECR, UK)
- **Komisja Transportu i Turystyki**
  Brian SIMPSON (S&D, UK)
- **Komisja Rozwoju Regionalnego**
  Danuta Maria HÜBNER (EPL, PL)
- **Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi**
  Paolo DE CASTRO (S&D, IT)
- **Komisja Rybołówstwa**
  Carmen FRAGA ESTÉVEZ (EPL, ES)
- **Komisja Kultury i Edukacji**
  Doris PACK (EPL, DE)
- **Komisja Prawna**
  Klaus-Heiner LEHNE (EPL, DE)
- **Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych**
  Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR (S&D, ES)
- **Komisja Spraw Konstytucyjnych**
  Carlo CASINI (EPL, IT)
- **Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia**
  Eva-Britt SVENSSON (GUE, SE)
- **Komisja Petycji**
  Erminia MAZZONI (EPL, IT)

Komisja specjalna

- **Komisja specjalna ds. kryzysu finansowego, gospodarczego i społecznego**
  Wolf KLINZ (ALDE, DE)

PARLAMENT EUROPEJSKI

Delegacje

Stosunki z państwami spoza Unii Europejskiej mają dla Parlamentu Europejskiego zasadnicze znaczenie. Istnieje zatem szereg delegacji, które prowadzą dialog z parlamentami krajów nienależących do Unii Europejskiej. Odgrywają one istotną rolę w umacnianiu wpływów Europy za granicą.

Istnieją różne typy delegacji:

— delegacje międzyparlamentarne mają za zadanie utrzymywanie stosunków z parlamentami krajów spoza Unii Europejskiej, które nie kandydują do członkostwa;
— delegacje do wspólnych komisji parlamentarnych utrzymują stosunki z parlamentami krajów kandydujących do członkostwa w Unii Europejskiej lub krajów z nią stowarzyszonych;
— delegacje do wielostronnych zgromadzeń parlamentarnych.

Delegacje i ich przewodniczący

Europa, zachodnie Bałkany i Turcja

- UE–Chorwacja: Gunnar HÖKMARK (EPL, SE)
- UE–Była Jugosłowiańska Republika Macedonii: Jorgo CHATZIMARKAKIS (ALDE, DE)
- UE–Turcja: Hélène FLAUTRE (Zieloni/EFA, FR)
- Szwajcaria Islandia, Norwegia i Europejski Obszar Gospodarczy (EOG): Pat the Cope GALLAGHER (ALDE, IE)
- Albania, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Czarnogóra i Kosowo: Eduard KUKAN (EPL, SK)

Rosja, państwa partnerstwa wschodniego, Azja Środkowa i Mongolia

- UE–Rosja: Knut FLECKENSTEIN (S&D, DE)
- UE–Ukraina: Paweł Robert KOWAL (ECR, PL)
- UE–Mołdawia: Monica Luisa MACOVEI (EPL, RO)

- Białoruś: Jacek PROTASIEWICZ (EPL, PL)
- UE–Armenia, UE–Azerbejdżan i UE–Gruzja: Milan CABRNOCH (ECR, CZ)
- UE–Kazachstan, UE–Kirgistan i UE–Uzbekistan, Tadżykistan, Turkmenistan i Mongolia: Paolo BARTOLOZZI (EPL, IT)

Maghreb, Maszrek, Izrael i Palestyna

- Izrael: Bastiaan BELDER (EFD, NL)
- Palestyńska Rada Legislacyjna: Proinsias DE ROSSA (S&D, IE)
- państwa Maghrebu i Unia Maghrebu Arabskiego: Pier Antonio PANZERI (S&D, IT)
- państwa Maszreku: Mário DAVID (EPL, PT)

Półwysep Arabski, Irak i Iran

- Półwysep Arabski: Angelika NIEBLER (EPL, DE)
- Irak: Struan STEVENSON (ECR, UK)
- Iran: Barbara LOCHBIHLER (Zieloni/EFA, DE)

Ameryki

- Stany Zjednoczone: Elmar BROK (EPL, DE)
- Kanada: Philip BRADBOURN (ECR, UK)
- Ameryka Środkowa: Emine BOZKURT (S&D, NL)
- Wspólnota Andyjska: José Manuel GARCÍA-MARGALLO Y MARFIL (EPL, ES)
- Mercosur: Luis YÁÑEZ-BARNUEVO GARCÍA (S&D, ES)
- UE–Meksyk: Ramon JÁUREGUI ATONDO (S&D, ES)
- UE–Chile: María MUÑIZ DE URQUIZA (S&D, ES)

Azja/Pacyfik

- Japonia: Johannes Cornelis VAN BAALEN (ALDE, NL)
- Chińska Republika Ludowa: Crescenzio RIVELLINI (EPL, IT)
- Indie: Graham WATSON (ALDE, UK)
- Afganistan: Thijs BERMAN (S&D, NL)
- Azja Południowa: Jean LAMBERT (Zieloni/EFA, UK)
- Azja Południowo-Wschodnia i Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN): Werner LANGEN (EPL, DE)
- Półwysep Koreański: Christian EHLER (EPL, DE)
- Australia i Nowa Zelandia: Mara BIZZOTTO (EFD, IT)

Afryka

- Republika Południowej Afryki: Michael CASHMAN (S&D, UK)
- Parlament Panafrykański: Michael GAHLER (EPL, DE)

Wielostronne zgromadzenia parlamentarne

- **Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE:**
  Louis MICHEL (ALDE, BE)
- **Europejsko-Śródziemnomorskie Zgromadzenie Parlamentarne (EuroMed):**
  Jerzy BUZEK (EPL, PL)
- **Europejsko-Latynoamerykańskie Zgromadzenie Parlamentarne (EuroLat):**
  José Ignacio SALAFRANCA SÁNCHEZ-NEYRA ((EPL, ES)
- **Zgromadzenie Parlamentarne Euronest:**
  Kristian VIGENIN (S&D, BG)
- **Zgromadzenie Parlamentarne NATO:**
  Jacek SARYUSZ-WOLSKI (EPL, PL)

PARLAMENT EUROPEJSKI

Sekretariat Generalny

Parlament Europejski wspierany jest przez Sekretariat Generalny, którego zadaniem jest koordynowanie prac legislacyjnych oraz organizowanie posiedzeń plenarnych i innych spotkań. Sekretariat ma siedzibę w Luksemburgu i Brukseli, a sesje plenarne odbywają się w Strasburgu i Brukseli. Sekretarzem Generalnym Parlamentu Europejskiego jest *Klaus Welle*.

W Sekretariacie Generalnym pracuje około 5400 urzędników, pracowników tymczasowych i kontraktowych. W skład Sekretariatu wchodzą Gabinet Sekretarza Generalnego, 10 dyrekcji generalnych oraz Wydział Prawny. Nazwy jednostek Parlamentu Europejskiego przedstawiono poniżej:

Dyrekcja Generalna ds. Urzędu Przewodniczącego jest odpowiedzialna za organizowanie posiedzeń plenarnych i inne działania z nimi związane.

Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej organizuje prace komisji Parlamentu związane z polityką wewnętrzną.

Dyrekcja Generalna ds. Polityki Zewnętrznej Unii Europejskiej jest odpowiedzialna za organizowanie prac komisji i delegacji parlamentarnych Parlamentu Europejskiego w dziedzinie polityki zewnętrznej.

Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji czuwa nad przekazywaniem informacji obywatelom, mediom i liderom opinii publicznej.

Dyrekcja Generalna ds. Personelu jest odpowiedzialna za to, aby poszczególne dyrekcje generalne Parlamentu Europejskiego dysponowały wystarczającymi zasobami ludzkimi koniecznymi do wykonywania ich zadań.

Dyrekcja Generalna ds. Infrastruktury i Logistyki przyczynia się do właściwego zarządzania infrastrukturą i logistyką w różnych miejscach pracy Parlamentu Europejskiego.

Dyrekcja Generalna ds. Tłumaczeń Pisemnych przygotowuje dokumenty Parlamentu Europejskiego we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej.

Dyrekcja Generalna ds. Tłumaczeń Ustnych i Konferencji zapewnia tłumaczenia ustne zgodnie z zasadą wielojęzyczności obowiązującą w Parlamencie Europejskim.

Dyrekcja Generalna ds. Finansów przygotowuje budżet Parlamentu, nadzoruje jego wykonanie oraz kontroluje go i zamyka. Dyrekcja dostarcza fachowej wiedzy z dziedziny finansów i budżetu wszystkim delegowanym pełnomocnikom w Parlamencie, zarządza finansami posłów i pracą Działu Audytu Wewnętrznego.

Dyrekcja Generalna ds. Innowacji i Wsparcia Technologicznego jest odpowiedzialna za obsługę Parlamentu Europejskiego w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz publikacji i dystrybucji.

Wydział Prawny wspiera organy polityczne Parlamentu oraz jego Sekretariat Generalny. Pomaga komisjom parlamentarnym w ich pracach legislacyjnych i reprezentuje Parlament Europejski przed sądami europejskimi i krajowymi.

Oprócz Sekretariatu Generalnego funkcjonują także sekretariaty poszczególnych grup politycznych, których wielkość zależy od liczby posłów wchodzących w skład grupy. Sekretariaty te zatrudniają około 700 pracowników. Całości obrazu dopełnia ponad 1000 akredytowanych asystentów posłów.

Więcej informacji na stronie internetowej:

www.europarl.europa.eu

Niniejsza publikacja została opracowana przez
Dyrekcję Generalną ds. Komunikacji
Parlamentu Europejskiego.

Oddano do druku w kwietniu 2010 r.

QA-30-09-214-PL-C

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Zdjęcia

Unia Europejska, okładka, str. 3, 4, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15,16, 18, 21, 22;
Unia Europejska/Architekci: Architecture Studio, str. 8, 19;
Unia Europejska/Architekt: Association des architectes du CIC : Vanden Bossche sprl, C.R.V. s.a., CDG sprl, Studiegroep D. Bontinck, Façade and Hemicycle Interior Design–Arch. Michel Bouquillon, str. 17, 20, 22;
Yves Fonck/Architekt: Architecture Studio, str. 2; Bernard Rouffignac/Architekt: Architecture Studio, str. 23.

Wiele informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (http://europa.eu).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2010

© Unia Europejska, 2010
Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Printed in Germany

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE BIELONYM BEZ CHLORU PIERWIASTKOWEGO (ECF)

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-823-3052-4